

NUNARSUAQ TAMAKKERLUGU ATUARNEQ 2020

ATUARAKET

UGANDALIARPOQ

Red Barnet

OXFAM IBIS

ATUARAKET ONLINE

AtuaRaket aamma onlinemiippoq.
Imarai: filmit, assit, atuffassissutit aamma linkit Uganda
pillugu paasissutissat annertunerusut.

AtuaRaket App Storemit Google Playimilluunniit
downloaderuk.

Imaluunniit qarasaasiakku tabletikkulluunniit
LæseRaket Interaktivusooq atoruk.

Tamakku nassaarisinnaavatit uani
heleverdeniskole.dk/app-2020

ATUARFIK:

ILLOQARFIK:

ATUARAKET

Meeqqat tamarmik
ilinniarnissamik piginnaa-
titaaffeqarput. Oxfam IBIS
aamma Red Barnet nunat
tamalaat anguniagaata 4-p
naammassineqarnissaanik
qulakkeerineqataapput,
nunarsuarmilu meeqqat
tamarmik pitsaasumik
atuarfeqarnissaannik.
AtuaRaketimi allatat
atuarukkit meeqqat
tamarmik pitsaasumik
ilinniagaqarnissamik
piginnaatitaaffeqarne-
rannut ukkaseqataa-
titsissaatit.

Red Barnet

OXFAM IBIS

IMAI

AtuaRaket 2020-mut tikilluaritsi	6
Nunanit tamalaanit anguniakkat pingaarutillit	8
AtuaRaket Ugandaliaqatigiuk	10

NUKARLIIT

Inuup allaatigineqarnera: Anaana ataatalu ungaseqaat	12
Nunarsuarmut anguniakkagut – uagut siunissarput	22
Naatsukullaliaq: Palle nerriviullu qalia qaqortoq	24

PAASSISSUTISSAT

Nittartakkami sammisat	34
Allagarsiat	38
Katersuiniarnermut peqataagitsi	40
Sapaatip-akunnera sunniinarfik peqataaffigiuk	42
Oxfam IBIS aamma Red Barnet	44
Uku atuassavatit	46

AKULLIIT

Inuup allaatigineqarnera: Kiassuup ataani	48
Inuup allaatigineqarnera: Iluatsitsinerit persuarsutissaapput	56
Inuup allaatigineqarnera: Unnuami igeriarpallattarnerit	62
Inuup allaatigineqarnera: Tatsip sinaani	70
Nunarsuarmut anguniakkagut – uagut siunissarput	78
Naatsukullaliaq: Aammalorsuaq	82

ANGAJULLIIT

Inuup allaatigineqarnera: Nammineq inuunera	92
Inuup allaatigineqarnera: Guuti ikiortigalugu	98
Nunarsuarmut anguniakkagut – uagut siunissarput	104
Naatsukullaliaq: Avannaa kujataalu	106

ATUARAKET 2020-MUT TIKILLUARITSI

Ukioq manna AtuaRaket Ugandaliarpoq. Nuna alinaatsorujussuaq Afrikap Kangiata qeqqaniittoq. Nuna panertunik narsarsuaqarpoq, naggorissunik nunaateqarfeqarluni, kusanartunik qaqqarsuaqarluni tasersuaqarlunilu. Tupinnanngitsumik nuna Afrikap Sapangaanik ateruseqartinneqarpoq. Ugandali aamma nunaavoq unamminartorpassuarnik atugassaqarfusoq. Nunarsuarmi nunat piitsuunerpaat ilagaat oqaluttuassartaali aklerliinnernik, innuttaasut imminnut sorsuunnerannik inuiannillu nungusaanermik ilaqarpoq.

Atuakkami meeqqat Ugandameersut arfineq-marluk tusarfiggissavasi. Joshua anaanaminit ataataminillu nuussimasoq, Nyirambere majsinut naatitsivimmi ilaquuttaminut ikiuuttoq. Ugandap kitaani Businge Prellalu najugaqarput. Taakku atuarnermi upperiler-simavaat namminneq ilaquuttatillu siunissami ajunngitsumik ingerlasinnaajumaarlutik. Ugandap avannaaniipput Esther Innocentilu. Taakku nunap sanilianit Sydsudanimit qimaasuupput. Aamma Trevor illoqarfiit pingaarnersaata Kampalap avatinnguani atuarfimmi namminersortumi atuartuuvoq. Trevor atuarfimmi namminersortumi atuartoq, sikkilernermik sunngiffimminilu timersornermik nuannarisalik.

ATUARAKET 2020-MUT TIKILLUARITSI

Nunat tamalaat anguniagaat sinaakkusiullugit atuakkap nunarsuarmi unamminartut annerpaat sammivai.

Inunnik allaatiginninnerit nunarsuarmi piffinni allani meeqqat inuunerannik paasisaqartitsivoq. Kissaatigaarput nunarsuarmi meeqqat assigiinngitsunik atugaqaraluarlutik assigiissuterpasui ukkatarineqassasut.

Ukioq manna nutaatut Danmarkimi meeqqat isumaat ilanngunneqarput. Atuartut eqimattani sisamani nunat tamalaat anguniagaat taakkulu isumaat oqallisigaat. Peqatigisaanillu atuakkiortut pingasut naatsukullalianik, pissanganartunik kusanartunillu titartagartalinnik ilanngussipput.

AtuaRaketip suliniut annertoq akuuffigaa meeqqat inuusuttullu tamarmik pitsaasumik ilinniagaqarnissaannik qulakkeerinninnissamik imaqartoq. Suliniut ateqarpoq Hele Verden i Skole – Nunarsuaq Tamakkerlugu Atuarneq. Atugaq atuarussiuk nunarsuarmi atuartorpassuit allat peqatigalugit meeqqat tamarmik pitsaasumik atuartuunissaannik ukkasseqataatitsissaasi. Atuarluarisi!

Kristian Weise
Oxfam IBISimi allattaaneq

Johanne Schmidt-Nielsen
Red Barnetimi allattaaneq

NUNANIT TAMALANIT ANGUNIAKKAT PINGAARUTILLIT

2015-imi nunarsuarmi siuttut isumaqatigiissutigaaat nunat tamarmik 2030 nallertinnagu anguniakkat 17-it angussagaat. Nunat tamalaat anguniagaasa nunarsuup piujuaannartitsinissamut sammisumik ineriartornissaa isumagissavaat.

AtuaRaketimi oqaluttuat tamarmik nunat tamalaat anguniagaannik unamminartunik attuipput. Atuakkami NUNAT TAMALAAAT ANGUNIAGAANNI 1, 4, 5, 10 aamma 16 ukuusut ukkataraagut:

1: PIITSUUSSUSEQ NUNGUTILLUGU

Inuit tamarmik pitsaasumik inuuneqarnissamut periarfissaqassapput. Meeqqat piitsuunatik peroriartussapput.

4: ILINNIARTITAANEQ PITSAASSUSILIK

Meeqqat tamarmik atuarfimmi pitsaasumi atuassapput atuarnaq, allanneq kisitsinerlu kiisalu piginnaatitaaffitik ilinniarlugit.

5: SUIAASSUTSIT NALIGIISSITAANERAT

Niviarsiaqqat nukappiaqqatulli periarfissaqassapput.

10: NALIGIINNGISSUSEQ MINNERUSOQ

Nunarsuaq naligiinnerusumik atugaqarfiussaaq. Nunat tamarmik qulakkiissavaat nunaminni piitsuunerpaat pitsaanagerusumik atugaqalernissaat.

16: NAAPERTUILLUARNEQ EQQISSINERLU

Meeqqat tamarmik nunarsuarmi eqqissisimasumi naapertuilluarumilu peroriartornissaminnut pisinnaatitaaffeqalissapput.

AtuaRaketimi nutaatut Danmarkimi atuarnut nunat tamalaat anguniagaat toqqartukkat pillugit oqallitsippagut isummer-sortillugillu. Neriuppugut eqqarsaatersuutaasa illit nunat tamalaat anguniagaat pillugit suliaqarusulersissagaatsit.

Nunat tamalaat anguniagaat pillugit paasisaqarnerusinnaavusi uani heleverdeniskole.dk/verdensmaalene

ATUARAKET UGANDA- LIAQATIGIUK

Uganda Afrikap Kangianiippoq. Danmarkimit tallimariaammik angineruvoq. Inuit 42 millionit tassani najugaqarput. Nuna ækvatorimiippoq Nilenilu Victoriap tasersuanit aallaaveqarpoq.

Ugandami innuttaasut amerlasuut piitsuupput. Amerlasuut atuarsinnaanngillat, allassinnaanngillat kisitsisinaanatillu. Innuttaasut 75%-ii nunaannarmi – amerlanertigut atuarfimmuut ungasissumi najugaqarput. Taamaammatt meeqqat amerlasuut atuariatorneq ajorput.

Uganda 1962-imi Storbritanniamut atajunnaarpoq. Tamatuma kingorna nunami arlaleriarluni aaqqiaagiinngittoqartarsimavoq innuttaasullu imminnut sorsuuttarsimallutik. Ullumikkut sorsuuttoqanngikkaluartooq nuna peqquserluffioqaaq imaanaanngitsunillu aqqusaagaqartarsimanerit kingunerluutai sulii malunnarlutik.

Nunamit sanilianit Sydsudanimit inuit 1 millionit Ugandamut qimaallutik pisimapput. Qimaasut Ugandamut pisut tamarmik nutaamik aallartinnissaminnut ikiorneqartarput.

ANAANA ATAATALU UNGASEQAAT

ALLATTOQ: HEIDI BREHM · ASSIT: EMMANUEL MUSERUKA AAMMA HEIDI BREHM

Joshua qummuinnaq isigaaq. Timmisartuq nuissat akornisigut ingerlasoq isigaa. Sumunnalersormita? Joshuap takorlooppaa timmisartumi aquttuulluni illoqarfimmut Gulumut meriarluni anaanani ataatanilu pulaarlugit.

Joshua qulingiluanik ukioqarpoq. Illoqarfimmi Lugwarimi aanani najanilu Sande tallimanik ukiulik illoqatigai. Joshuap aanamini najugaqarnini nuannaraa. Aanaa qiimasuugami Joshua illartittarpaa. Sande qungu-julajuaannartuummat iluareqaa. Qungujulanerata nuannaartilertarpaa toqqissimalersillugulu.

Siullermik Gulumi angajoqqaani qatanngutinilu tallimat najugaqatigai. Kisianni ilaqutariit meeqqat tamaasa atuartinnissaat akissaqartinngilaat. Joshua apersortuartuuvog nutaanillu ilikkagaqarusuttuulluni. Taamaamat najanilu Lugwarimut aanaminnukartinneqarput. Aanaata atuariartortittarpai.

JOSHUA

Gulu biileqaqaaq nipiliorfioqalunilu. Lugwari allaaqaaq. Nipaangaarmat unnukkut innaraangamik sanilimik tuiiutaasa qallorpalunnerat kisiat nipisiassarisarpaat.

Aallaqqaammut Joshua Lugwarimi ikinnguteqanngilaq. Qujanartumilli sivitsunngitsoq Oscar Joffreyilu naapippai. Oscar najukkaminni sanileraat. Atuarfimmumt ingerlaqatigiittarput atuaqatigiillutillu. Ullut siulliit atuarneranni ilinniartitsisup suleqatigiissutissaannik suliasippai. Taamanili ikinngutigiilerput.

Nukappiaqqat kalikua pinnguaatigaat. Kalikua assaap qaavani kaavisillugu pinnguaataavoq. Kaavinnerani nunamut nakkartinneqassaaq. Pikkoriffigigaanni sivisuumik sukka-suumillu kaavittarpoq. Sivisuumik pinnguaatigalugu assaat annernarsilaartarput. Joshuap nuannarisarpaa meeqqat allat isiginnaajutigalutik illersuisarnerat.

Joshuap ikinngutini arsaqatigalugit aamma nuannareqaa. Kiattumi arpalluni, kiammik kuuttuinnaangorluni kamillaangallunilu arsaaffimmi arpasaqattaarneq sakkortusaraluartoq nuannarisaqaa.

Ullumikkut atuarfiup
tunganut aqqut allaanngilaq
naannerusoq. Joshuap raatiuliani
panersimassanersoq eqqarsaatigaa.
Takorloorpaa raatiuvinngorsimasoq
nipilersorsinnaasoq.

Atuartut atuarfimmi
pisussaaffeqarput
suliarisartagassaminnik.
Maanna Joshuap
marraq ilusilersuinermi
atorneqartussaq
suliarisartagaraa.
Marraq aappaluttoq
uniaaluit inigisaanneer-
soq aqippoq passukku-
minarluni. Qanor-
luunniit ilusilersorne-
qarsinnaavoq.
Joshua illuliorlunilu
raatiuliorsimavoq.

Joshua Sandelu atuarfimmiit angerlamut apuunneranniit akunneq ataaseq suli qaamasarpoq. Taarsinnginnerani Joshua imertartarpoq. Qujanartumik imertartarfik 5 minutsi pisulluni tikitassaavoq. Naammattoorsilluaraangami imertartut amerlaneq ajorput. Tuaviinnaq angerlartarpoq taarsinnginnerani pinnguaqqaarniassagami.

Unnukkut posho nerisarpaat – majsiniq qajuusiamik kinertuliaq. Aanaava aamma uniaalunnik qaqortunik siatsisimavoq. Mamassu-seqarpallaangikkaluarlutik qaqqulaagassaapput. Aanaavata uniaaluit

inaannit katersorsimavai. Illoqarfeeraq uniaaluit ineqarfiinik qattuneqartiterpoq.

Unnukkut nerereeramik Joshua ilinniagassani suliarai. Solcilleeraateqarpoq. Ullaat tamaasa illup saavanut ilisarpaa seqinertittussanngorlugu. Taava unnukkut atoriaannanngorluni immersimasarpoq. Taassumap qaammartarpoq – atuaraangami atortagaa orsussaqaartittarpaa.

Gulumut busserneq akunnernik pingasunik sivilissuseqarpoq. Busserneq akisuvoq. Ukiumut ataasiarlutik angerlarnissaminut akissaqartarput. Anaanap ataatallu takusarnerat akuttoqaaq. Joshuap eqqarsaatigisaqai. Sulerinersut aamma taakku maqaasineraanni eqqarsaatigisarpaa.

Ukioq manna tikeraarnissaminut suli qilanaarneruvoq. Suli takunikuunngisaminik nukartaarsimavoq. Immaqa aamma anaanaminit arlaannik tunisissaaq. Ukioq kingulleq atuarfimmi uniformissaminik nutaanik tunisippoq. Immaqa ukioq manna kissaatiginerpaasaminik tunisissaaq. Immaqa raatiu.

Filmit assillu takukkkitt
[heleverdeniskole.dk/
joshua](http://heleverdeniskole.dk/joshua)

NUNARSUARMUT ANGUNIAKKAGUT – UAGUT SIUNISSARPUP

Nunarsuarmi siuttut nunat tamalaat anguniagassaat 17-it isumaqatigiissutigini kuuat, nunat tamarmik 2030 tikitsinnagu angusimasassaat. Anguniakkat ilaatigut imaqarput piitsuusoqassanngitsoq meeqqallu tamarmik atuarfimmii pitsaasumi atuartuussasut.

Præstemoseskolenimi atuartut piitsuussuseq qanoq paasineritsik atuarmiullu pingaarutaa oqallisigaat.

PRÆSTEMOSESKOLEN: Nunarsuarmi meeqqat tamarmik nuannaarnissaat atuartuunissaallu kissaatigaarput.

Bertram, Magnus, Melanie, Elmina, Olivia Idalu Hvidovremi Præstemoseskolenimi 3. aamma 4. klassimi atuartuupput.

Piitsuussuseq qanoq paasisariaqarpa?

”Uanga isumaqarpunga piitsuussutsip assigigaa atukkatigut naligiinnginneq,” Bertram oqarpoq. Ida Elminalu isumaqarput inuit tamarmik nakorsiarnissamut periarfissaqarnissaat pingaartuusoq. ”Nunat ilaanni nakorsiarniaraanni akileeqqaar-tariaqarpoq, piitsorli akissaqarnaviannigilaq.” Melaniep ilannguppaa naak nakorsiarsinnaaneq pingaaruteqaraluortoq aamma meeraalluni nuannisarnissaq pingaaruteqartoq. ”Uagut iPadsinik pinnguarujoorsinnaavugut nunarsuarmili meeqqat ilai iPadeqanngillat – aamma imiat minguppoq.”

Olivia nangippoq: ”Ilumut, naapertuillu arnerunngilaq ilai peqartorujussuusut ilaalu suuteqarnatik.” Hvidovremi atuartut isumaqarput atuarfik pingaartuusoq ilikkagaqarfioqisorlu. Magnusip atuarneq nuannaraa nalunngilaali aamma nunarsuarmi meeqqat ilaat atuartuunngitsut. ”Piitsut tamarmik atuartuusinnaanngillat, nunat ilaanni atuarneq aamma akeqarmat,” oqarpoq.

Sooruna atuarnissaq pingaaruteqartoq?

”Atuannikkaanni asuli angerlarsimaannartoqassaaq. Taava ikinngutit atuaqatigineqassanngillat aamma atuarfimmituulli allanik naapitassaqanngilaq,” Ida nassuiaavoq.

Melanie eqqarsalaariarluni oqarpoq: ”Atuarfimmiiinneq nuannersuuvoq. Pinnguaqatigiittoqarsinnaavoq anitsiarfinnilu spillertoqarsinnaalluni. Nutaarpassuarnillu ilikkagaqartarluta.”

Nunat tamalaat anguniagaannik paasisaqarnerusinnaavusi uani heleverdeniskole.dk/verdensmaalene

PALLE NERRIVIULLU QALIA QAQORTOQ

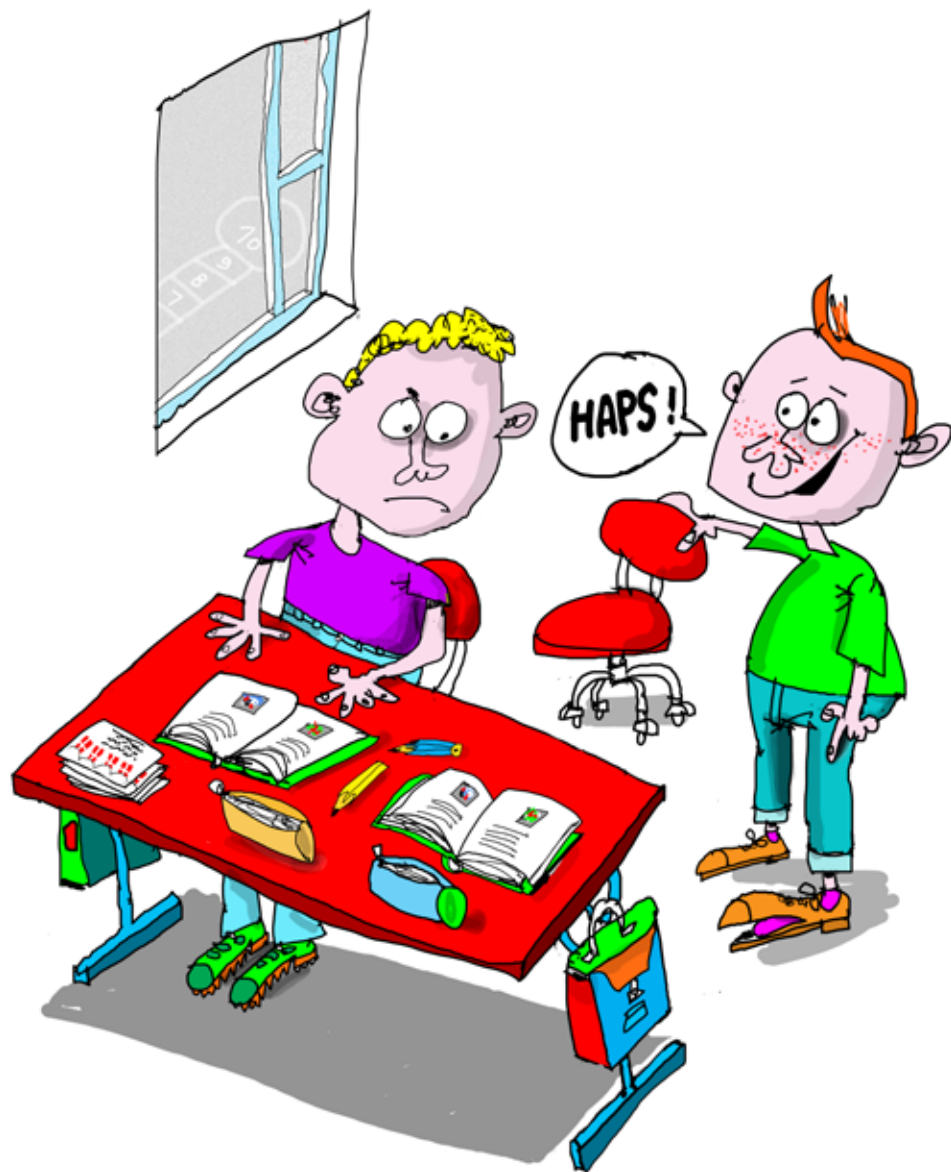
ALLATTOQ: MARIE DUEDAHL · ASSILIARTAI: JØRN VILLUMSEN

Mamaq! Pallep nerisani nakkuppai.
Qaammat naalerpoq.
Anaanaa aningaasaataaruppoq.
Nerisassaataasa sinneri sikaavimmiipput.
Suaasat, ketchup, kissit, ammassassuillu qillertuusarmiut.
Chipsillu – mamassapput!

Palle suaasanik innermik anitsisartuliorpoq.
Lava ketchupimik sanavaa.
Nerriviup qalianut kuseriartitsisoorpoq.
“Puuluki,” arnaa qungujulluni oqarpoq.
“Øf,” Palle akivoq.

Pallep nerinerani arnaa atuarpoq.
Qilaaq putoqarpoq.
Siallermat kuserpoq.
Anaanap qattaq kuserfiliussimavaa.

Anaanap nipaa.
Sialuit qattamat kuserpalunnerat.
Soorlu tassa nipilersuut tusarnersoq.

Jarl Pallelu atuarfimmi sanileriipput.

Jarlip Pallep skuui nakkuppai.
Skuuata aappaa putoqarpoq.
Skuua soorlu tamussissalluni aatsarsimasoq.

Pallep skuuminik putulimmik skuumi aappaa
kiitittuusaarpaa.
”Haps!” Jarlimullu qungujulluni.
Jarlili qungujunngilaq.

Jarli allakkanik nassarpoq.
Inuuissiulerpoq qaaqquiniarlunilu.
Qaaqquissutit qungujulalluni agguarpai.

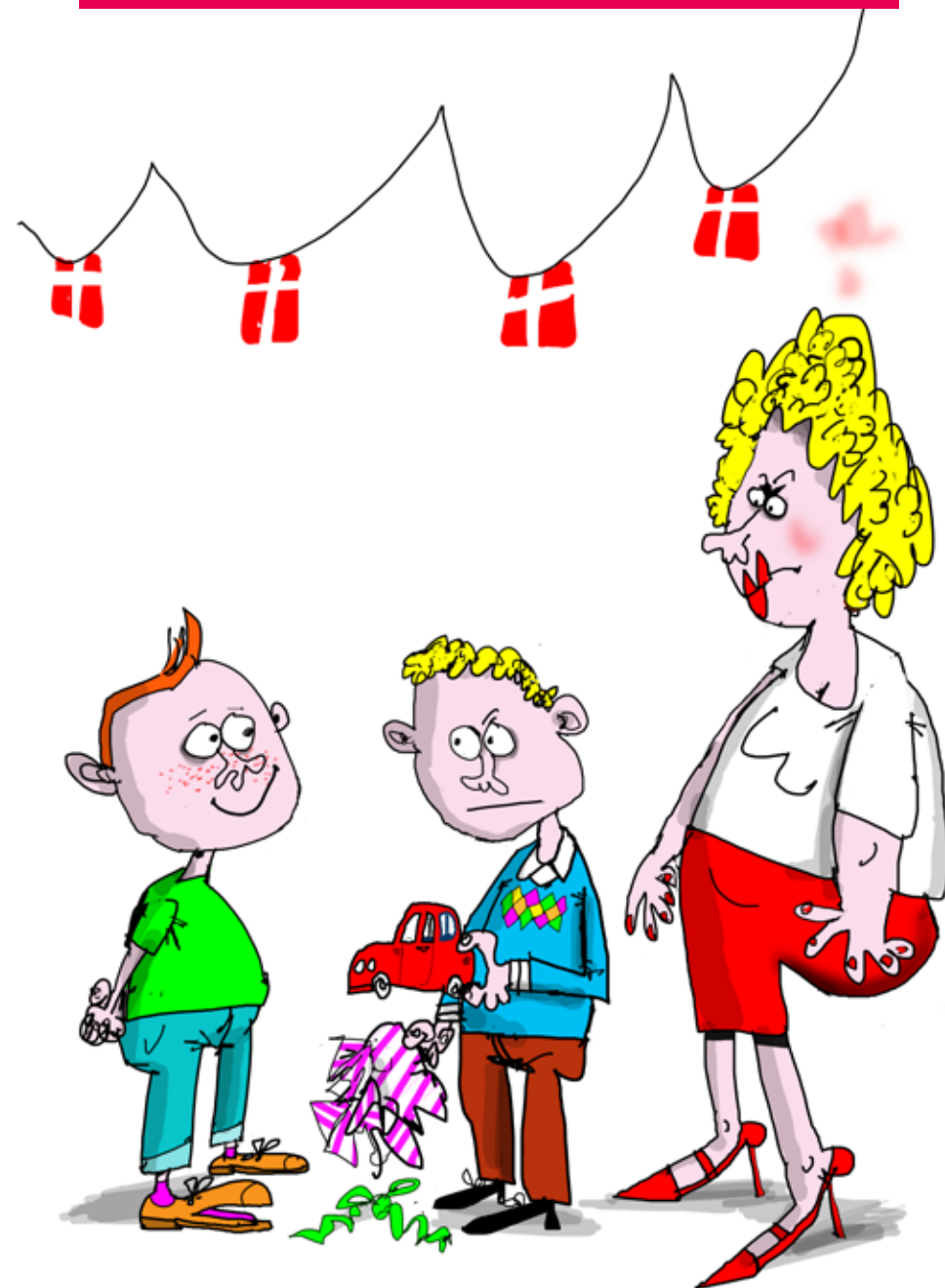
Palle qaaqquissummik tunineqanngilaq.
Ilinniartitsisup Jarli nakkuppaa.
”I.a-ni ataatsimoortuuvugut.
Qaaqquisoqaraangat tamarmik ilaasarput.”

Aqaguani Pallemut qaaqquissut Jarlip nassarpaa.
“Aana,” kisianni qungujulanngilaq.

Jarlip arnaata Palle misissorpasillugu nakkuppaa.
 Skuuata putua isigingaatsiarpaa.
 Nakkutipilullugu oqarpoq: “Iserit!”

Jarlikkut illuat illussaarsuartut kusanartigaaq.
 Suna tamarmi qaqortuuvoq, nutaajulluni ipeqaranilu.
 Nerrivik annoraaminermik qaleqarpoq.
 Nerisassat assigiinngitsorpassuit.
 Aali qaammat naalersoq.

Jarlip pinnattaavi nerrivimmi angisuumiipput.
 Pallep tunissutigaa biileeqat atornikuerniarfimmi pisiat.
 Jarli puuijaavoq.
 Biilit nakkuteriarlugit Palle qiviarpaa.
 Anaanani assigaa.

Neripput.

”Ups!” Palle kuseriartitsisorpoq.

Nerriviup qalia simerneqalerpoq.

Simernerup ilusaa allaanngilaq uumasorujuk.

Palle qungujuppoq.

”Jarli takkuuk, uumasorujuk,” oqarpoq.

Jarli annilaangarpasippoq.

Immaqaana uumasorujumineq ersigigaa?

Jarlip arnaa iserpoq.

Pallep kuseriartitaa takuaa.

”Nalunngereerpara arlaannik aseruissasutit!”

Palle ittuulerpoq.

Qaleq akisoorujussuusimassaaq.

”Utoqqatserpunga,” isussuppoq.

Jarlip arnaata simerneq allartipiloorpaa.

Anaanaata Pallep isernissaa utaqqivaa.

”Nuannisarpisi?” aperiaq.

Jarlikkunniinera tamaat tusarpaa.

Siullermik nerrivik kusanartorsuaq.

Nerisassat, cola, sikut mamakujuillu.

Taava Pallep kusertitsisoornera.

Aamma Jarlip arnaa taassumalu isigiperluttarnera.

Pallemut isigigaangami allaaneq ajorpoq ipeq isigigaa.

Palle ittuallaqqippoq.

“Kuseriarnerinnaavoq,” arnaa qungujulluni oqarpoq.

“Issuarlunga oqarit: Simernerinnaavoq soqutaanngilaq.”

“Simernerinnaavoq soqutaanngilaq,” Palle isussuppoq.

Oqaatigigamiuk iluaallaatigilaarpaa.

Anaananiu Pallep uumasuutai alakkarpaat.

Kukkukuujutai kaniinaataalu nerisippaat.

Pallep Jarli eqqarsaatigaa.

Jarli uumasuuteqanngilaq.

Immaqa Jarlip Pallep uumasuutai takorusussavai?

Aqagu takorusunnerai aperissavaa.

ASSIT FILMILLU
UGANDAMEERSUT
TAKUKKIT

UGANDA ILISIMASAQARFIGINERULERUK

Nittartakkami nunap oqaluttuassartaa aamma Ugandami atuartuulluni qanoq innersoq pillugit paasisaqarnerusinnaavutit. Assit filmillu takukkit nunamilu uumasorpassuit ilikkagaqarfialugit. Meeqqat qanoq pinnguarternersut takusinnaavatit, Ugandamilu nuna assigiinngisitaartoq paasisassarsiorfigalugu. Nunap sanilianit Sydsudanimiit qimaasut tikikkaangata Ugandamit qanoq iliuuseqarfigineqartarnersut aamma paasisaqarfigisinnaavat.

Sammissami “Uganda – malugissutsit tamaasa atorlugit (Uganda med alle sanser)”-mi assassorneq aqqutigalugu Ugandamut tunngasunik ilinniarsinnaavutit. Nerisassiornermut najoqqutassaar nassaarisinnaavasi. Nipilersuutaat tusarnaarsigit suliaqaatigalusilu nuna tassanilu meeqqat inuunerat pillugu aalaatigalusi ilinniarsilusi.

UGANDAMI MEEQQAT

PIVIUSUT
OQALUTTUAARISAANERLU

ATUARFIK

INUIT
PIORSARSIMASSUSERLU

ULLUINNARNI INUUNEQ

QIMAASUT

PINGGORTITAQ KLIMALU

UGANDAMI UUMASUT

UGANDA MALUGISSUTSIT
TAMAASA ATORLUGIT

heleverdeniskole.dk/laeseraketten

MEEQQAT ATUARAKETIMIITTUT ILISARISIMANERULIKKIT

UGANDAMI MEEQQAT

Sammissami “Ugandami meeqqat (Ugandas børn)”-mi meeqqat AtuaRaketimiittut ilisarisanerulersinnaavasi. Nittartagaq assinik filminillu ulikkaarpoq. Businge imertartog, Nyirambere narsaatiniittoq. Joshuap kalikua pinnguua-tigineqartarneranik Trevorillu illutaartik takutikkaat. Aamma atuartut qanoq atuartinneqartarnersut takusinnaavasi.

heleverdeniskole.dk/laeseraketten

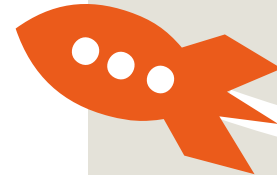
ELKIN THALIANALU ATUARTUNIT ALLAKKAT TIGUAAT

Atuortorpassuit Elkinimut Thalianamullu AtuaRaket 2019-imeersumit allassimapput. Nittartakkami Elkin Thalianalu allakkanik tiguserinannit filmiliaq assillu takusinnaavasi.

heleverdeniskole.dk/post-til-elkin-og-thaliana

ALLAGARSIAT

JOSHUA NYIRAMBERELU ALLAFFIGIKKIT

Ukioq manna Joshua Nyiramberelu allaffigisinnaavasi. Korti kusanartumik titartaaffigeriarlugu muminganut allassinnaavusi. Tuluttut allakkussi iluassaaq.

Allakkat Hele Verden i Skole-mut nassiukkussigit Joshuamut Nyiramberemullu ingerlateqqinneqassapput.

Nassiussiffissaaq:

Oxfam IBIS
Vesterbrogade 2B, 2. sal
1620 København V
Att: Hele Verden i Skole

Allagaq kimukartuunersoq ersarissumik allanneqassaaq, iluassaaqarlu allakkat qassiuneri allanneqarsimappat.

UKIUMUT 500 KR.
MISSAANUT MEERAQ
ATUARFIMMI
PITSAASUMI ATUARTUU-
TISSINNAVARPUT

KAAGI 10 kr.
Meeqqat tamarmik
atuartunngorniassammata
katersiniarpugut.

MEEQQAT ATUARTUNNGORTINNIS- SAANNUT SULIATSINNI IKIORTIGUT

Nalunngilarput meeqqat atuartunngortinnissaannut amerlasuut ikiuukkusuttartut. Tamanna qujamasuutigeqaarput!

Ilissi meeqqat Joshuatut Nyiramberetullu inissisimasut ikior-sinnaavasi Hele Verden i Skolep katersiniarneranut peqataallusi.

Atuaqatitillu nammineq katersuiniarneq aallartissinnaavarsi. Assers. tuniniagassanik kaagiliorsinnaavusi saftiliorlusiluunniit. Kusanartunik postkortilorsinnaavusi, atornikunik tuniniaallusi cykelinilluunniit unammisitsillusi, angajoqqaat suliffeqarfillu cykelit qanoq ingerlatigisimani apeqqutaatillugu aningaasaliiffigisinnaasaannik. Isumassarsiorluaannassaasi. Aningaasat qassiugalarunilluunniit iluaqutaassapput.

Hele Verden i Skolep katersiniarneranut peqataagussi Oxfam IBISip aamma Red Barnetip suliniutaannut peqataassaasi. Atuaqatigiit peqataasut tamarmik nittartakkaminngaanniit katersisimanermut diplomisiassaq aasinnaavaat.

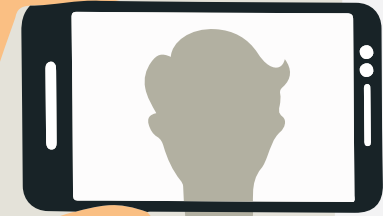
Tapersersuinissinnut qujanarujussuaq!

Katersinissamut isumassarsiorsinnaavusi aamma qanoq aningaasanik ikisisinnaanerlusi uani takusinnaavarsi:

heleverdeniskole.dk/indsamling

Meeqqat tamarmik atuarnissamut piginnaatitaaffeqarput

Asasara statsministeri

SAPAA TIP AKUNNERA SUNNI- NIARFIUSOQ PEQATAAFFIGIUK

Nunat tapersuiniarnerannut akuunerit ersersiguk: Meeqqat tamarmik atuarnissamut piginnaatitaaffeqarput.

2020-mi Sapaatip-akunnera sunniinarfiusoq ingerlanneqaqqissaag nunarsuarmi atuartut tamarmik politikerit nunat tamalaat anguniagaannut 4-mut neriorsuutaannik ukkassitiinnarniarlugit: Meeqqat tamarmik atuartuussasut. Nunat anguniagaasa angunissaannut ukiut quliinnangorput. Sulilu meerarpassuit atuartuunngillat.

SUNNIINIAQATAAGINA

2019-imi sapaatip-akunneranut sunniinarfiusumut malitsigittillugu Lergravparkens Skolemi atuartut udviklings-minister Rasmus Prehn "pullartaq"-nik tunigaat.

Ingerlalluassagaanni ilinniarluarsimanissaq pingaaruteqarpoq. Pitsaasumik ilinniarsimaneq tassaaginnanngilaq atuarnermik, allannermik kisitsinermillu ilinniarneq. Aammali ilaqartussaavoq piginnaatitaaffinnik nalunngisaqarnermik, tupigutsassinnaanermik paasinngisanillu apeqqusiisinnanermik.

Nunat akimorlugit suliniummut ilaatillugu Danmarkip Nunarsuaq Tamakkerlugu Atuarneq (Hele Verden i Skole) ingerlataraa. Sapaatip akunnera sunniinarfiusoq naappat nunarsuarmi meeqqat 2 millioninit amerlanerusut politikerit neriorsuutigisaannut tinner-saanermut peqataasimassapput.

Danmarkip statsministerianut oqalugiaammik allagit

Sapaatip-akunneranut sunniinarfiusumut peqataasinnaavutit oqalugiaammik allallutit. Oqalugiaammi AtuaRaketimi meeqqat oqaluttuarisinnaavatit meeqqallu tamaasa pitsaasumik atuartuutikkusunnerannut peqqutigisatit ilanngullugit. Oqalugiaatit allallugu videonngorluguluunniit nassiussinnaavat, oqariartuutivillu ingerlateqqin-nissaa uagut isumagissavarput.

Oqalugiaat nassiunneqassaaq uunga:

info@heleverdeniskole.dk

Nittartakkamiippat Sapaatip-akunnera sunniinarfiusoq pillugu paasissutissat peqataanissamullu isumassarsiorfissat. Ukiuni siulini pisunit videot aamma takuneqarsinnaapput. heleverdeniskole.dk/aktionsugen-2020

LÆSERAKETTEN AQUTARAARPUT

LæseRaketten suliniaqatigiiffiit marluulluta aqutaraarput: Oxfam IBIS aamma Red Barnet. Atuartut nunarsuarmi oqataanermik ilinniartinneqarnissaannut tapertaanissarput kissaatigaarput nunarsuarmilu meeqqat tamarmik pitsaasumik atuartinneqarnissaannut ukkasseqataatitserusulluta.

Oxfam IBIS Red Barnetilu nunarsuarmi Danmarkimilu assigiinngitsunik suliniuteqarput. Assigiissutigaarput nunarsuarmi meeqqat tamarmik atugarissaarnissamut, ineriartornissamut atuarfimmullu pitsaasumut periarfissaqarnissaat sulissutigigatsigu. Upperaarput ilinniartitaaneq pitsaasoq pitsaanerusumik siunissaqarnissamut aqqutissamik periarfissiisartoq – inummut namminermut, ilaquttanut nunagisamullu.

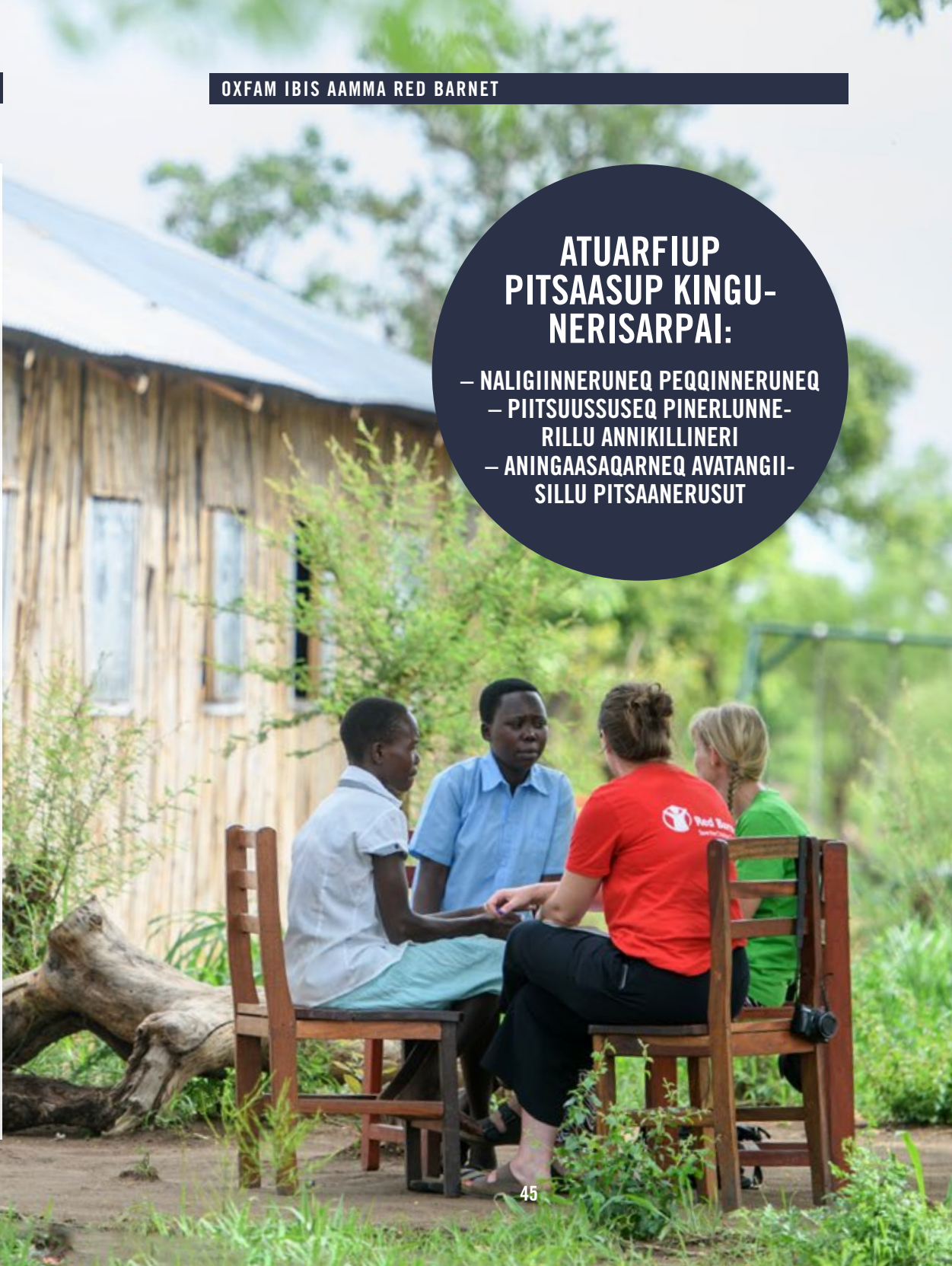
Nunarsuarmi siuttut neriorsuinikuuppuput 2030-mi meeqqat tamarmik atuartuussasut. Tamanna anguniarparput.

Meeraq kinaluunniit atuarfimmi pitsaasumi atuarnissamut periarfissaqassaaq. Atuarfiup pitsaasup meeraq atuarnermik, allannermik kisitsinermillu ilikkartittarpaa. Aamma suleqatigiinnermik, ajornartoorutininik qaangiiniarnissamik piginnaatitaaffinnillu ilisimasaqalernissamik ilikkartittarpaa.

Upperaarput ilinniartitaaneq nunat tamalaat anguniagaannut allanut aalajangiisuusoq. Anguniakkat 17-it angussagutsigit meeqqat tamarmik pitsaasumik ilinniagaqassapput.

ATUARFIUP PITSAASUP KINGU- NERISARPAI:

- NALIGIINNERUNEQ PEQQINNERUNEQ
- PIITSUUSSUSEQ PINERLUNNERILLU ANNIKILLINERI
- ANINGAASAQARNEQ AVATANGIISILLU PITSAANERUSUT

UKU ATUASSA- VATIT...

NUKARLIIT

PALLE NERRIVIULLU QALIA QAQORTOQ

ATUAKKIORTOQ
MARIE DUEDAHL

Marie Duedahlip oqaluttualiaa 'Palle nerriviullu qalia qaqortoq' uumasuuteqarnermut, anaananut isumaluttunut kammalaataalluarnermullu tunngasut nuannarigukkit atuassavat. Oqaluttuaaraliaavoq nuannersoq pingaarutilimmik imalik.

AKULLIIT

AAMMALORSUAQ

ATUAKKIORTOQ
CAROLINE ØRSUM

Caroline Ørsumip oqaluttuaaraliaa 'Aammalorsuaq' niarsiaraqgamut Siljemut ataatassanilu akaareqatigiikkunnaaramik akunnattoornera tusarusukkukku atuassavat. Nutaaffaarimmik mobilitaarniaannarluni isumakkeerfigissavaa?

ANGAJULLIIT

AVANNAA KUJATAALU

ATUAKKIORTOQ
PETER KROGHOLM

Peter Krogholmiip oqaluttuaaraliaa 'Avannaa kujataalu' sorsunnermut, nakuusernermut nunagisamillu qimaasariaqalernermit tunngasoq pissanganarpoq alianalaarlunilu. Oqaluttuap Danmarkimi innuttaasut imminnut sorsuutilissagaluarpata qanoq issinnaaneramik eqqarsalersippaatigut.

KIUSSUUP ATAANI

ALLATTOQ: KATRINE BROCH HANSEN · ASSIT: EMMANUEL MUSERUKA AAMMA HEIDI BREHM

Nyiramberep ikuttaatini tiguaa. Niaqqumi qulaatigut kaajallaateriarlugu issoq aappaluttoq manngertoq ikuppaa. Taama kigaatsumik majsit kanaartaasa akornisigut ingerlarusaarpoq. Taamaaliortuartarami naasupiluit qanoq piiassallugit nalornisiginngilluinnarpaa. Seqinneqimmat kiagoqaaq.

Narsaatit atsinnerulaartortaanni arnaa majsit kanaartaasa akornanni nuilaartarpoq. Nyiramberep aqqaluaa Bosko arnami amaataani sinippoq. Atuarfimmitt apuussimanini suliaassanilu aallartissimagini paasiniassammagu anaanani aalateriffigaa.

Nyirambere 12-inik ukioqarpoq. Illoqarfeeqqami Kibugami angajoqqaani qatanngutinilu sisamat najugaqatigai. Ania Josef nukarliillu pingasut: aqqaluai Tumusiime aamma Bosko nukaalu Esther. Angajoqqaavi illoqarfeeqqamit tassanngaanneersuupput. Nyirambere qatanngutaalu tamarmik aamma tassani inunngorput. Eqqartik, illoqarfeeraq aqqusineeqqallu tamaasa nalunngilluarpaat.

NYIRAMBERE

Illoqarfeeraq alianaatsoq naggorissumi inissisimavoq qorsooqissunik narsaateqarluni. Aqqusineeqqat sangujoraaqisut itersaqaqisullu angallattoqanngingajapput. Angutit narsaatiminnik naatitaminnillu alakkarteralutik knallertertut sikkilertullu takussaapput.

Majsinut naatsiivimmi orpeqannginersaq

Majsit kanaartaasa akornisigut orpeqannginersap tungaanut aqqutissaqarpoq. Tassaniippoq ilaqutariit illuat. Illu mikisoq qisunnik amitsunik marrarmillu ussissarlugu sanaaq. Siallereeraangat nutaamik marralersoqqittariaqartarpoq. Saniani illuaqqami Nyiramberep arnaa nerisassioartarpoq. Qanoq pinngitsoq narsaatit qulaat tarrajusseriasaarpoq. Seqineq sivikitsumik sialussuarnit kuuttuinnarnit taarserneqarpoq. Silaannaq nillertiallappoq silaannarissillunilu. Nyiramberep sialussuareernerata kirngorna ivikkat masattut tikkat tipigigisarpaa. Sialleqqammigaangat narsaatit illullu eqqaa pujoralaqannginnerulersarpoq.

Nyirambere illulerinermut ikiuuttarpoq. Atuarfimmit angerlaraangami eqqartik sanertarpaa

Illuata eqqaata qeqqaniippoq orpissuatoqaaq. Pilutaasa qorsuusut akornanni timmiaaqqat qarlualluppallupput. Timmiaararpassuit tassani ulluliorlutik aallartissimapput. Illup eqqaani kukkukuut sumi tamaaniipput. Qimmit marluk kiassioqalutik nalapput. Illumik narsaatinillu paarsisuupput.

Nuna naggorissoq

Majsinut naatitsivik illup sanianiippoq. Ilaqutariit nunaat namminneq pigaat. Nerisassaqafigaat inuussutissaqarnermullu qularnaveeqqutigalugu. Nyirambere mikigallaramili narsaammi ikiuuttalerpoq. Suliassaqaartuaannarpoq. Ikkussugassaqaartarpoq, naasupilunnik piiagassaqaartarluni katersugassaqaartarlunilu. Majsit katersorneqareeraangata aallaqqaataaniit aallarteqqittarput.

Illoqarfeeraq Kibuga narsaatinik unguneqarsimavoq. Nuna tamanna naatitanik soorlu majsinik, kassavanik qaqqortarissanillu naatitsivittut tusaamaneqarpoq. Siallillattaasarmat majsit kanaartaat naapallattarput.

Naatitanik katersineq aallartipqoq

Allat aamma Nyiramberetulli angajoqqaatik narsaatini ikiortarpaat. Tamaani meeqqat tamangajammik narsaatini ikiuuttarput. Naatitanik katersinermi sulii atorfissaqarnerulertarput. Atuarfimmilinniartitsisut tamanna malugilluartaarput. Atuartut amerlasuut atuariartorneq ajorput. Taamaakkaluartoq atuartitsineq ingerlaannartarpoq, atuartut narsaatini sulisut kinguaattoorpallaannginniassammata atuarneq eqqissilluni kigaatsumik ingerlanneqartarpoq. Kibugami meeqqat ullormut atuarneq narsaatinilu sulineq suliarisarpaat. Ilaquttanut ikiuunnissaq pingaarnersaavoq. Nyiramberep narsaatini suliiitigaluni illoqarfeeqqami inuuneq siunissarlu eqqarsaatigai. Siunissaamita qanoq ittuussava? Sulii sujumaarnerluni naluaa. Aamma tamanna ajunngilaq. Maanna narsaatini ikuttaanera kisimi suliiassaagallarpoq.

Nyiramberep atuarfiani atuartut 800-t missaaniippat. Atuaqatigiit ilaasa 130-t angusarpaat.

Ugandami majsit inuussutissanut pingaarnertut ilaapput. Klimaa tropiskiummat ukiumut marloriarluni majsit naatinneqarsinnaapput.

Nyirambere, ania angajoqqaavilu nunaatiminni naligiimmik suliaqartarput. Nunaataat kisimi suliiassaaneq ajorpoq. Piffissap annersaa allat nunaataanni sulisarput. Saniatigut isertitaqarniassagamik inuit allat nunaataat nakkutigisarpaat. Ullormut sulineq qallunaat aningaasanngorlugu 10 kr.-t missaannik isertitsissutaasarpoq.

Kiassuup ataani ikuttarneq sakkortuvoq. Nuna manngeqigami kamillaangalluni alunngunarpoq. Siallersannginnerata nalaani issoq panerluni manngertuinngortarmat Nyiramberep isigai singernerilu amialikatsitertarput.

Filmit assillu takukkit
heleverdeniskole.dk/nyirambere

ILUATSITSINERIT PERSUARSIUTISSAAPPUT

ALLATTOQ: HEIDI BREHM · ASSIT: EMMANUEL MUSERUKA AAMMA HEIDI BREHM

Trevorip illoqarfeeqqamut anaanami – Hopep – peroriartorfianut tikeqqaarnini eqqaamavaa. Illut mikisut innaallagiaqanngitsut. Arnat meeqqallu dunkinik oqimaatsunik imermik imalinnik nammallutik angerlaassuisut. Trevor sapinngisani tamaat ikiuunniasarisimavoq. Malugisinnaavaa inuit tamarmik suleruluttuusut. siallersimalluni suna tamarmi maralluugami ingerlaffigiuminaappoq. Inuit tamangajammik namminneq oqaatsitik atorlugit oqalummata Trevorimut tuluttut oqaluttumut attaveqarneq ajornakusoorsimavoq. Pissutsit tamarmik allaanerugaluqisut angerlarsimasutut misigisimavoq.

Trevorip arnaa ilaqutariinni piitsuni peroriartorsimavoq. Qatannguti-giit quliusimapput. Pingasut toqusimapput. Sinneruttuni arfineq-marlunni Hope ingerlalluartut ilagaat. Nalunngilaa Ugandami aatsaat ilungersoraanni atugarissaarneq anguneqarsinnaasoq. 7. klassi angullugu illoqarfeeqqami atuarsimavoq. Atuarnini nanginniarlugu illoqarfiit pingaarnersaannut nuuttariaqarsimavoq. Angani Kampalami najugaqartoq isumaqatigiissuteqarfigisimavaa najugaqarfigisinnaallugu. Unnukkut sulisarluni atuarnini akilersorsimavaa.

Ulluinnaat ulapiffiusut

Trevor 9-nik ukioqarpoq. Ugandami illoqarfiit pingaarnersaata Kampalap avammut killingani Nsasa Estatemi najugaqarpoq. Illoqarfiup immikkoortua Nsasa Estate nutaajuvoq. Illut amerlanersaat angisuujupput kaajallallutik ungalullit. Trevorip illutaartik nuannareqaa. Nammineq ineeraqalersimavoq. Ikinngutinilu naatsiveeraaneerujoortarput. Naatsiivimmi nereqatigigaangamigit asiartuusaarlutik pinnguarterput.

TREVOR

Trevorip anaanani Hope, ataatani Fred najanilu Andrea arfineq-pingasunik ukiulik illoqatigai. Trevor ikinngutinilu naatsiivimmeruortarput.

Trevor atuarfimmi namminersortumi Kabojja Junior Highimi atuartuuvoq. Atuarfik pitsaasuvoq pikkorissunik ilinniartitsisulik. Tamarmik tuluttut oqalupput – tuluttullu oqaloqqusaallutik. Ilinniartitsisuisa qulakkeerussapaat atuartut tamarmik tuluttut pikkorissinissaat. Taamaammat oqaatsitik sumiorpaluutitillu atorlugit oqaloqqusaanngillat. Oqaatsitik atoraangamikkit akiliisitaasarput. Trevor akiliisitaanikuunngilaq. Ilaquttanilu tuluttut oqaluuttuaannarnikuupput.

Atuartut ulappupput. Suliassaqaqaat ilinniagassaqaqalutillu. Trevor atuarfimmi basketballertarlunilu volleyballertarpoq. Aamma nalunneq ilinniarpaq. Ullormut sivilisuumik atuartarput. Angutaata arnaataluunniit najaalu biilnik atuarfiliaattarpaat soraaraangatalu tallimat qeqqanut aasarlugit. Trevor angerlamut apuukkaangami tiitortarpoq uffariarlunilu ilinniagassani suliarisarlugit. Ilinniagassani naammassiaaraangamigit pinnguarnissaminut akuerisaasarpoq. Sikkilerneq nuannarinersaavaa. Andrea ikinngutiginerpaasanilu Brandon illoqarfittaami sikkileqattaqatigisarpai.

Acacia Mall-iliarneq

Ullumi Trevorip suliarinikuusaa annertoq ilinniartitsisuata utertillugu tunniuppaq. Nalunngilaa anaanami suliarinikuusani apeqqutigissagaa. Biilit matua ammaannaraa aperivoq: “Qanoq ingerlavit?” Trevorip qungujulluni suliarinikuusani takutippaa. Arnaa qungujorujussuarpoq, Trevorip nalunngilaa tamanna qanoq isumaqartoq.

Trevor Andrealu atuarfimmi imaluunniit angajoqqaavi suliffimminni angusarissaaraangata persuarsuutigisarpaat. Ullumi pisiniarfeqarferujussuarmut Acacia Mallimukarput. Tassani nuannersumik meeqqanut pinnguarterfeqarpoq. Trevor computerimik 3D-imik pinnguarnissaminut akuerisaavoq. Pinnguareremat kukkukuut niui KFC-meersut nerivaat.

Trevor ungasinngitsumi qulinik ukioqalissaaq. Nalunngilaa angajoqqaani tupaallatsillutik festertitsinissamik piareersaateqartut. Isertuussaavallaanngilaq, taamaallaat susoqarpiassanersoq naluaa.

Ukioq kingulleq inuuiani neriniartarfimmut nuannarinerpaasaanut Javasi mut neriartorput. Ikinngutini ilaqtanilu tassunga pizzatoriartoqatigai. Saqisut erinarsorfigaat titartaanermullu atortussaanik tunillugu. Taamani nuannisaqaaq. Ukioq manna susoqassanersoq assut pissangagaa.

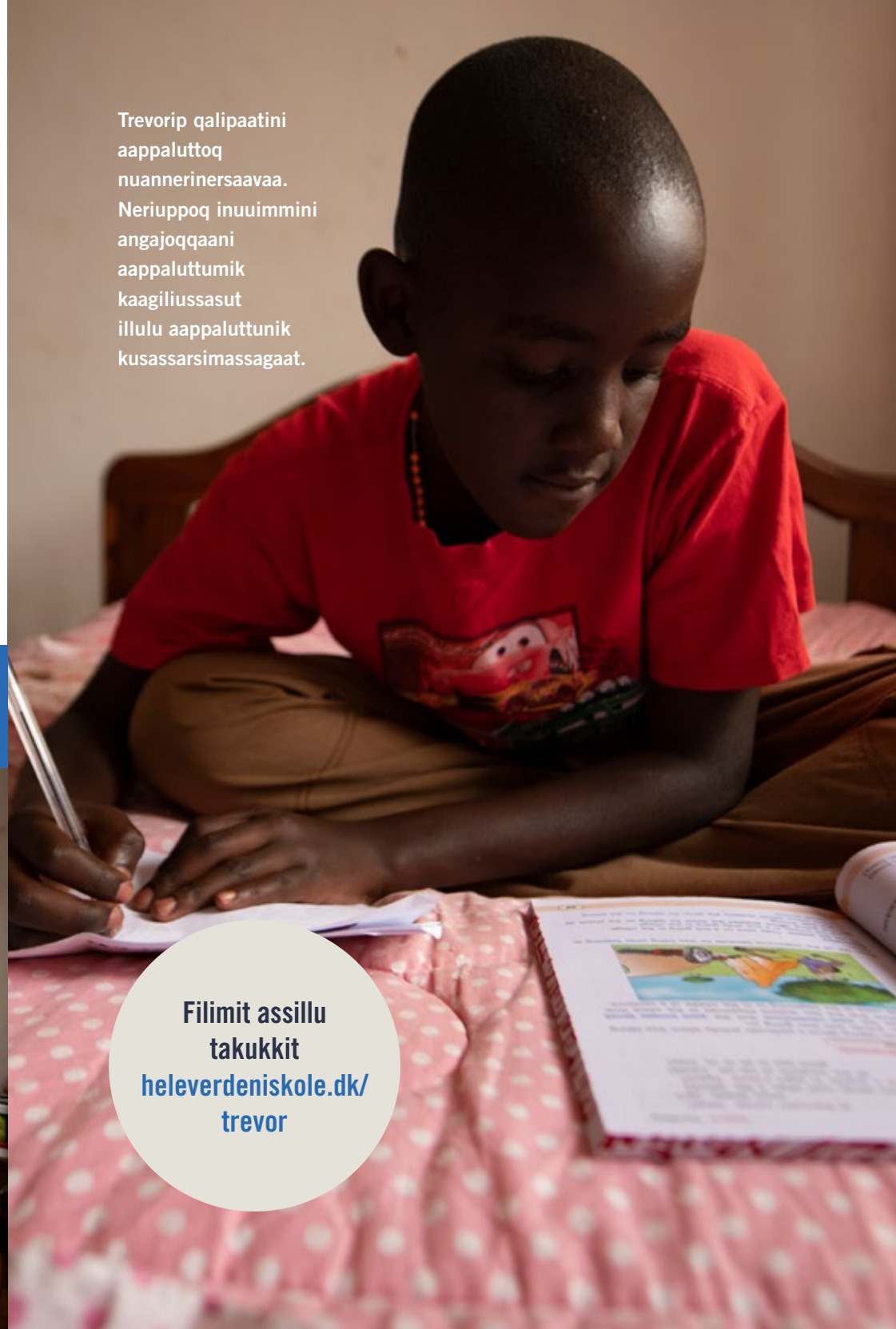
Periarfissarpassuit

Trevorip arnaata illoqarfeeqqami meeraasimanini oqaluttuarillattaa-sarpaa. Trevorip nalunngilaa nammineq iluatsitsisimalluni. Ugandami meeqqanit amerlanernit periarfissagissaarnerulluni. Atuarfimmi sapinngisani tamaat ingerlalluarniarsarivoq. “Iluamik ingerlassaanga, tamanna anaanannut ataatannullu isumaqartorujussuuvoq.” Ilungersorluni suliaqaraangami isaanni nuannaarnerat takusinnaasarpaa. Anaanami illoqarfeeraa tikeraaraangamiuk eqqaasinneqaqqittarpoq qanoq periarfissat atorluarnissaat pingaaruteqartigisoq.

Sapaatit akunnerisa naaneranni Trevor Andrealu tv-ip isiginnaarnissaanut akuerisaasarput. Isiginnaarut angajoqqaavisa sinittarfianniippoq. Paarlakaallutik suna isiginnaassanerlugu aalajangertarpaat.

Trevorip qalipaadini aappaluttoq nuannerinersaavaa. Neriuppoq inuimmini angajoqqaani aappaluttumik kaagiliussasut illulu aappaluttunik kusassarsimassagaat.

Filimit assillu
takukkit
[heleverdeniskole.dk/
trevor](http://heleverdeniskole.dk/trevor)

UNNUAMI IGERIARPALLATTARNERIT

ALLATTOQ: HEIDI BREHM · ASSIT: EMMANUEL MUSERUKA AAMMA HEIDI BREHM

Esther, atsaq qatanngutaalu nukarliit Jane, Agnes Jakobilu illuaqqami najugarfigisaminni issiapput. Alanngumi issialluni iluaqaaq. Sila kiaqaaq. Seqineq kissangaarmat silami suliaqarsinnaanngillat. Esther unnukkut nerisassaminnik uniaalunnik katersilereersimasussaagaluarpoq. Eqqarsaatqarnermik uninngaannarpoq. Anaanani ataatanilu eqqarsaatigisaqai. Annernartumik maqaasisarpai. Ukiut marluk siornatigut pisoq eqqaamarusunneq ajoraluarpaa – najugaqarfitsik illoqarfeeraq Sydsudanimiittoq pikititsisut saassummassuk. Ulloq taanna suut tamarmik allanngorput.

Unnuami takkupput

Esther Ikulang 14-inik ukioqarpoq. Sydsudanimi illoqarfeeqqami Liragoremi najugaqarnikuvoq. Tamaani innuttaasut imminnut sorsuuttarput. Pikititsisut sivitsortumi illoqarfeeqqamut nerisassanik tillinniartarput. Aamma ilaqutariit savaasaataat tillissimavaat.

Unnuat ilaanni takkuteqqipput. Tamatumuuna sakkoqarput. Esther ilaquutanilu eqqarpalummit itertinneqarput. Angajoqqaavi nipaarsaarniarsaralutik meeqqatik tamaasa nassarlugit illoqarfeeqqap ungatinnuanut ingerlapput. Orpigaaluit akornannut toqqorput.

Eqqarpaluk, nilliarpaluk meeqqallu qiarpalui tusarsaapput. Eshterp angajoqqaavi meeqqanik allanik ikiuiartorlutik arpaannaq illoqarfeeqqamut uteqqipput. Esther qatanngutinilu nipaqaratik orpigaaluit akornanni utaqqigaluaramik, utaqqigaluaramik, angajoqqaavi uteqqinngillat. Pikititsisut illoqarfeeqqami illuaqqat ikuallappaat. Ikuallanneq ikummarissigaluttuinnarpoq. Illut

ESTHER

ikuallannerisa unnuaq taaqisoq qaammartippaat. “Timiga tamarmi annernarpoq aalariarsinnaanangalu.” Allat aamma orpigaalunni toqqoqqapput. Arlallit arpallutik qimarratilerput. Estherp nalunngilaa aamma nammineq taamaaliortariaqarluni. Jane Agnesilu pisussinnaalereernikummata Jakob amakkiuteriarlugu aallarput. Allamukarnissaq kisiat periarfissaraat. Pikititsisut qimallugit, Ugandap tungaanut isumannaatsumut tikinnissamik tungaanut ingerlassapput. Sapaatip akunnera sinnerlugu Esther qatanngutinilu aqqulluttuklut ingerlapput. Illoqarfeqqat saneqqutamik naatsiiviini nerisassaminnik tillittarput.

Nutaamik aallartinneq

Ugandamut killeqarfik tikikkamikku bussinut ikitinneqarput. Qimaallutik tikittunut tigooraaviliaanneqarput. Tamaaniipput aamma allarpassuit Sydsudanimiit qimaallutik Ugandamut angussimasut. Taakku aamma ullorpassuit pisoreerlutik

Estherp atsani qatanngutinilu nukarliit Jane, Agnes Jakobilu illuaqqami najugaqatigai.

Sydsudanimiit inuit 1 millionit amerlanerusut, innuttaasut imminnut sorsuunnerisa kingunerisaanik, Ugandamut qimaasimapput. Palabek qimaasunut inissiaviunngilaq, tassanili qimaasorpassuit nutaamik aallartinnissaminnut ikiorneqartarput. Tamaani qimaasut 40.000-nit amerlanerusut najugaqarput.

kiisami eqqissiallassinnaanngorsimapput. Esther nipimik ilisarnartumik tusaasaqariaaarpoq. “Esther! Esther, Agnes, Jane Jakobilu!” Qiviamiuks alla takunngilaa atsani. Inuppassuit akornanni qeqarpoq ataataata qatanngutaa Elisabeth. Arpalluni ornippai. Esther qasusorujussuuvoq atsanilu takoqqikkamiuk nuannaartorujussuulluni. “Qialerpunga, qialerpunga, allaanngilaq qullikka unitsitassaajunnaarlutik kuulersut.”

Atsaat ullualunnik siulliulluni qimaasimavoq. Nalaatsornerinnakut Palabekimi naapipput. Ullualuit qimaasunut tigooraavimmiipput. Tassani nalunaarsorneqarput. Pappilissatigit suliassat naammassimmata nunaminermik pissaminnik tunineqarput. Qisunnik presenningimillu ulissamik illuaraliassaminnik tunisipput. Aamma nerisassanik, igamik siatsivimmillu tunineqarput. Taamaalillutik inuuneq nutaaq Ugandami aallartissinnaanngorpaat.

PIVIUSOQ: 2013-imili Ugandap saniliani Sydsudanimi innuttaasut imminnut sorsupput. Naalackersuisut sakkutuui pikitsisoqatigiiaallu imminnut sorsupput. Nunami pissaanermik tiggumminnitsuunissaq pilernguppaat. Tamarmik illoqarfeeqqanik saassussisarput inuinnarnillu toqutsisarlutik. Ugandami qimaasut sakkutuut pikitsisoqatigiillu assigiinngitsut 'pikitsitsisunik' taaguuteqartippaat.

Estherp atsani ikiortarpaa. Atuariartunnginnermini uniaalunnik qaortunik katersivoq. Taakku proteininik ulikkaarput. Atuarfimmit angerlaraangami qatanngutini uffariarlugit nerisassioqataasarpog.

Atuarfik qasuersaariuvoq

Esther atuaraangami misigisimasani ajortut puigorallartarpai. Atuarfimmi qatanngutini nukarliit isumagisussaannngilai. Atuarfimmi imminut eqqarsaatigisinnaannngortarpoq. Esther meeraq pinnguarsinnaasoq illarsinnaasorlu. Anitsiaraangamik pinnguarsinnaalertarput ataatsimuualaarsinnaalersarlutillu. Pississaarneq arpattagiarnarlu nuannernerpaasarput. Atuarfimmi meerpasuit allat aamma amiilaarnartunik misigisaqarnikuupput. Amerlanerit ilaquuttaminnik ikinngutiminnillu annaasaqarsimanertik sakkortuumik aliasuutigaat. “Illaqatigiikkaangatta nuannisaqatigiillutalu puigorallartarpagut.”

Taarsigaangat

Unnuit ilaanni eqqarsaatit takkuteqqittarput. Estherp eqqarpalunnerit tusaasutut ittarpai. Qanoq inuunermik issimanera eqqaasarpaa. Sequnngerluni anaanani ataatanilu eqqarsaatigisarpai. Naak peerutereeraluartut qamaniittuutigiuaannarpai. Ullut ilaanni aliasunneq maqaasinerlu misigissuserisarpai. Ullut ilaanni eqqaamasat nuannersut initunerusarput.

Estherp atuarfia 2000-nik atuartoqarpoq. Amerlanerit Sydsudanimeersuupput. Esther neriuppoq inersimasunngoruni ilinniartitsisutut Sydsudanimut uterumaarluni.

Filimit assillu
takukkit
[heleverdeniskole.dk/
esther](http://heleverdeniskole.dk/esther)

Eqqaamasatta aliasuutittalu ataatsimoortippaatigut

Palabekimut pisimatsiarluni nalaatsornerinnakkut Teresa naapippaa. Sydsudaniamiikkallaramik pinnguaqatigiittarput atuaqatigiillutillu. Teresa aamma unnuaq taanna qimaasimavoq. Angajoqqaavi aqqaluaalu unnuaq taanna toqutaasimapput. Qujanartumik Teresa aninilu Ugandap killeqarfianut anngussimapput.

Estherp Teresa eqqaamiorinera iluareqaa. Sydsudanimi illoqarfeerartik oqallisisarpat aamma angerlasimaffitik ilaquuttatillu eqqartortarpat. Assigiimmik misigisaqarnikuullutillu aliasuuteqarput. Ilaanni Teresalu oqaloqatigiikkaangamik Esther aliasulertarpoq. Angajoqqaani eqqarsaatigileraangamik aliasulertarami. Maqaaseqai. Taamaakkaluartoq eqqaamasanik avitseqateqarsinnaalluni iluaqutaasaqaaq. Imatorsuaq oqaaseqanngikkaluarlutik imminnut paaseqatigiittarput.

TATSIP SINAANI INUUNEQ

ALLATTOQ: KATRINE BROCH HANSEN · ASSIT: EMMANUEL MUSERUKA AAMMA HEIDI BREHM

Issog aappaluttuuvog paneqalunilu. Ungasissumiittumi tatsip qillaallattarnera takuneqarsinnaavoq. Arfininngornerummat Businge atuarfimmit freerpoq. Tatsip tungaanut ingerlavoq. Ullormut suliasani suliaritorpai. Illoqarfeeraq ilaqtanilu najugaqarfiat tunuani aanngariartuaarpoq. Angallatit kangerliumanermiittut avalannissamut piareersarneqarput. Tamarmik neriupput pisaqarluarsimallutik angerlarumaarlutik. Businge imertarluni aalisariarluniluunniit tamaaniittaqaq.

Businge 14-inik ukioqarpoq. Ugandap kitaa tungaani illoqarfeeqqami Katangami najugaqarpoq. Illoqarfeeqqamiit kilometerialunnik ungasitsigisumiippoq tasersuaq Lake Albert, taanna Ugandamut Den Demokratiske Republik Congomullu killeqarfiuvoq. Businge ilaqtanilu tassaasut anaana, ataata qatanngutaalu arfinillit tamaani najugaqarput. Businge nukarliup tulliuvoq.

Ikioqatigiittarpugut

Busingep arnaa Kasemira illoqarfeeqqami café mikisoq kinertitalianik tuniniaasarluni ingerlappaa. Café ineeraavoq tarrajuttoq qisunnik amitsuaqqanik marrarmillu sanaaq. Matoqarpoq igalaaqaranili. Neriniartut iikkamut talissimasunik issiavissaqarput. Nerriveqanngimmat ingilluni puugutaq tigullugu nerisoqartarpoq.

Busingep angutaa Beza-Bachwa illoqarfeeqqami pisiniarfeeraateqarpoq. Akiliisarfiup pisiniarfeeraq ulikkaangajassimavaa, sunalu tamarmi pialunnik ulikkaarpoq. Akiliisarfimmi saarlerpaapput nappartaaqqat tyggegumminik ulikkaartut. Iisiviit batterinik qaammartartunillu imaqarput naterlu sodavandinik qaleriaanik

BUSINGE

ulikkaarluni. Qilaami allunaasami siaarsimasumi puussiaaqqat nerisassiornermi akuutissanik imallit nivingapput.

Ilaqutariit ikioqatigiittarmata Businge aamma ikiuuttarpoq. "Atuannikkaangama angajoqqaakka ikiorlugit qatanngutikka paarisarpakka, imertartarlunga nilaborrenillu aalisartarlunga. Iluat-sitsigaangama aalisakkat qulit pisarisarpakka 5.000 shillingiler-lugillu tunisarlugit." Qallunaat aningaasanngorlugit 9 kr. missaat.

Ullut ilaanni aalisakkat kiisiumaneq ajorput. Taamaakkaangat Businge imertartarpoq illoqarfeeqqamilu tuniniartarlugu. Tamaani imeq amigaataaqaq sivisuumillu pisoqqaarluni imertartariaqarluni. Taamaammat meeqqat Busingetut ittut dunkinik imermik imalinnik assartuillutik aningaasarsilaartarput. Dunki ataaseq qallunaat aningaasanngorlug 2 kr.-it missaanik akilerlugu tunineqartarpoq. Busingep aalisarluni imertarluniluunniit aningaasarsiani angajoqqaaminut tunniuttarpai.

Busingep matematik nuannarisaraa. Ataatani pisiniarfeeqqamut pulaaraangamiuk pisiassat akii sukkasuumik naatsorsortarpai.

Businge anitsiarfimmi ikinngutini arsaqatigisarpai nuannareqisaminik.

Atuartunngoqqinneq

Ukiut marluk siornatigit akissaarukkamik Businge atuarunnaaralarpoq. Ugandami atuarneq akeqanngilaq, kisianni atuartut uniformii, atuakkt soraarummeernerillu nammineq akiligassaapput. Atuanninnermi nalaani tatsimi aalisakkat pisani tunisarlugit ilaqutariinnut aningaasarsioqataavoq. Illoqarfeeqqamilu aamma imermik tunisaqartarluni.

Businge qungujulaqaaq. Maanna ilaqutariit atualeqqinnissaanut akissaqalersimapput. Ukioq kingulleq atuaqatigiinnut – atuartunut atuanngissimasunut immikkut aqqissuussanut – peqataavoq. Atuartitsineq atuartut ilikkagassaannik angummatsissinnaangorlugit aqqissuunneqarsimavoq.

Imertartarfiliq nammineq sanaajuvoq. Nunami erngup kuuffigisnaasaanik itersaliorlutik imertartarfiliorsimapput. Illoqarfeerarmiut namminneq itersaq assallugu suliarisimavaat. Itersap naqqaniittoq imeq ipeqarpoq marrartullu qalipaateqarluni. Ullormut imertartut tumaannik tatsip sinaa ulikkaarpoq.

Narsaatit panertut manissullu aqqusaarlugit imertartarfik tikitassavooq. Kilometerit pingasungajaat ungasitsigaluni. Busingep dunkit angisuut oqimaaqisut niaqquminut ilillugit ingerlattarpai. Siumut utimullu ingerlanermi eqqarsaatersornissamut piffissaqartaqaaq. Atuarnini, ilaqttani siunissanilu eqqarsaatigisarpai. Apuummat arnaa ikumatitap sinaani piareereersimavoq. Imeq qalaateqqaarlugu imerneqarsinnaavoq.

Ilaqutariit kigutigissaataat illup qaliata ataanut nivinngarneqartarput teriarsuit angusinnaangisaannut.

Naak ulloq takisaraluaqisoq Busingep atualeqqinnini nuannareqaa. “Qungujulanerulerpoq nuannaarnerulerluni qatanngutiminullu aamma nuannernerulerluni,” angutaa oqaluttuarpoq. Angajoqqaavisa atuarfimmi ingerlalluarnera tulluussimaarutigeqaat. Atuaqatimini pikkorinnernut ilaavoq. Arnaata neriutigaa Businge alliguni universitetimi atualersinnaajumaartoq.

Imeq pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq

Businge ulloq tamangajaat atuartaraluarluni angerlarsimaffimmini ikiuuttarpoq. Illup silataa sanertarpaa najanilu paarisarlugu. Suliaasaasali pingaarnersaraat imertarneq. Nerisassiornermut imeq annertoq atorneqartarmat Businge ullaakkut unnukkullu marloriarluni imertartarfiliamut imertartarpoq.

Businge pullatit aalisaatillu atorlugit aalisartarpoq. Assimi aalisartut allat pullataannik ikiorpai.

Immaqa aalisakkanik pisaqassaaq?

Arfininngorneruvoq Busingelu ikinngutini ilagalugit tatsimi umiatsiarnissaminnut qilanaaqaq. Umiaaqqamik avalakkaangamik oqaluttuaqattaattarput. Busingep eqqissisimanarnera, eqqarsarujooresinnaanini oqaluttuallu takorloornissaannut piffissaqalertarnini nuannarisaaq. Ullumikkut takorloorpaa nilaborrerujussuarmik pisarsimalluni anaanami unnukkorsiuseralugu igaleraa. Tatsimi qillariinnaasumi oqaluttuurtullu tusarnaarneranni aalisakkap mamaa allaat qanermi iluaniittuusivaa.

Filmit assillu
takukkit
[heleverdeniskole.dk/
businge](https://heleverdeniskole.dk/businge)

NUNARSUARMUT ANGUNIAKKAGUT – UAGUT SIUNISSARPUT

Nunarsuarmi siuttuusut nunat tamalaat anguniagaat 17-it isumaqatigiissutigini kuuat, nunat tamarmik 2030-utinnagu angusassat. Anguniakkat ilaatigut imaraat nunarsuarmi eqqissineq naapertuilluarnerlu qulakkeerneqassasut, arnat angutillu naligiissasut meeqqallu tamarmik atuarfimmil pitsaasumi atuarnissamut piginnaatitaaffeqassasut.

Aaqqinniagassalliuna annertuut aaqqinniaranni suminngaanniit aallartittariaqartoq? Marievangsskolenimi Nysted Skolemilu atuartut nunat anguniagaat 4, 5 aamma 16 oqallisigigaat atuarsinnaavasi.

MARIEVANGSSKOLEN: Nunarsuamiut immitsinnut tusaaniartassasugut kissaatigaarput

Tilde, Emma, Kirse, Gustav aamma Oscar 5. – 7. klassimi Marievangsskolemi Slagelsemiittumi atuartuupput.

Nunarsuarmi suna naapertuilluannginnerpaatut isigaasiuk?

”Sorsunneq eqqarsaatigileraangakku annilaangalertarpunga. Anaanama, ataatama, ikinngutimalu annaanissaat annilaangagalugu,” Emma oqarpoq. Slagelsemi Marievangsskolemi atuartut nunarsuaq sorsuuffiunngitsoq kissaatigaat. Nunarsuaq tassaassasooq meeqqat ernumanatik annilaanganatillu najorsinnaasaat.

Atuartut ilaat qimaasumik nalunngisaqarput. Qanimut tusarnaar-nikuuat qimaaneq inuup inuuneranut qanoq sunniuteqartarnersoq. Eqqarsarnarteqaat. ”Takorloorsinnaangilaraluunniit meeraalluni qimaasariaqarneq nunamilu allarluinnarmiilerneq qanoq sakkortutiginersoq,” Oscar oqarpoq.

Meeqqat sorsuffimmit tikittut qanoq ikiorluarneqarnerusinnaappat?

Sorsunneq qimaanerlu meeqqanut Danmarkimiittunut ungasikka-luaqisoq nalunngisaqarfigaat. Nutaarsiassanit inersimasunillu sorsunneq pillugu tusagaqartaqaat. Taamaakkaluartoq qanoq misigisimanassanersoq takorlooruminaatsippaat. Ataaserli isumaqatigiissutigaa – sapinngisaminnik ikuuukkusupput.

”Atuartunik nutaanik takkuttoqaraangat iluamik pisassavagut. Qanorli iliornissaq nalunartaqaaq. Qanoq oqarfigissanerlugit sunalu pillugu oqaloqatigissanerlugit ilaanni nalunartarpoq,” Tilde nassuiaavoq. ”Assersuutigalugu nutaat arsarnissamut qaaqqune-qarsinnaapput,” Oscar Gustavilu siunnersuupput.

Atuartut isumaqarput inersimasut sorsutsitsinatik isumaqati-giinnarsinnaagaluartut. ”Pissaaneqarneq pineqarnani ikinngutiginnissaq pingaarnerusariaqarpoq. Inuit tamarmik assigiimmik piginnaatitaaffeqartuuppata, tamarmillu isummaminnik annissisinnaasuuppata sorsuttoqalertassanngikkaluarpoq.”

NYSTED SKOLE:

Nunarsuaq allaanerussuteqarnermik akuersaartog inuuffigerusupparput

Sebastian, Christian, Gabriel, William, Lucia aamma Rosa Nykøbing Falsterimi Nysted Skolemi 5. aamma 6. klassimi atuartuupput.

Sooruna atuarnissaq pingaaruteqartoq?

Nysted Skolemi atuartut atuarnertik nuannaraat. Nalunngilaat ilinniagaqarnissaq pingaartuusoq. Aammali nalunngilaat atuarfik atuagarsornerup saniatigut allarpasuarnik imaqartoq.

”Ikinngutit atuarfimmippuit. Allaniq ilaqarnissaq ilinniarneqartarpoq,” Sebastian oqarpoq. Atuarfimmi inooqatigiinneq atuarnermik nuannarinninnermut apeqqutaasorujussuuvoq.

”Nuannaarluni ilikkagaqarnarnerusarpoq,” Rosa ilannguppoq. Atuartut qularinngilaat atuartanngitsuugunik inuuneq pikkunaatsorujussuussagaluartoq. Ilimagaat ulloq tamangajaat qarasaasiap saavaniittassagaluarlutik. Ajornerpaassagaluarporligooq ikinngutit maqaasinissaat.

Naligiissitaaneq ilissinnut qanoq isumaqarpa?

”Tassaavoq assigiimmik naleqarneq. Ataatsimoorneq. Atuarfimmi tamatta akuunissatsinnut ingerlalluarnissatsinnullu malittarisassat iluaqutaapput. Ilassaaruttoqannginniassammat pinnguarnernut nakkutilliisoqarpugut,” Lucia oqaluttuarpoq.

Tamarmik nalaataqarnikuupput allaanerussuteqarnermik pissutigalugu kusanaatsumik taagorneqartunik qinngasaarneqartunilluunniit. ”Allaanerussuteqarneq ajortuunngilaq, aamma immikkoorsitsisoqaraangat nuannerneq ajorpoq,” Gabriel nassuiaavoq.

”Ilisarismaqatigiinngikkaanni nuanniitsumik oqalunneq pissusilersornerillu qaninnerusarput,” Christian ilannguppoq. ”Allaanerussutit oqallisiginagit ikinngutigiginnartoqarsinnaavoq,” William isumaqarpoq.

Nunat tamalaat anguniagaannik paasisaqarnerusinnaavusi uani heleverdeniskole.dk/verdensmaalene

AAMMALORSUAQ!

ALLATTOQ: CAROLINE ØRSUM · ASSILIARTAI: THOMAS HJORTHAAB

Siljep anersaartornini tusaasinnaavaa. Silummut anersaarnerit tamaasa toqqusaavi qasillertarput. Silammut anersaarnerit tamaasa soorlu qissasiinnassasoq.

Orpiit akornisigut arpappoq. Sangojoraarluni arpaffigisariaavoq. Orpippassuit qorsooqqipput nipaallutik naqqalu nuna arpaffigalugu maavaarluni. Seqernup qinngorneri naqqani qaamanersaartitsipput.

Immaqa aqqusineeqqamit allamut sangusimassanngikkaluarpog?

Tujuulua tunuanut nipputtalerpoq, kiagunneralu nujaasa qilernerata ataatigut pukusuatigut kuuppoq. Sulili niui qasulerneranik malunnarsinngillat.

Isikkani ammut qissimippai. Skuui adidasit qaortut suli nutaavittut isikkoqarput. Anaanami angutaatitaavanit Lassemit sapaatit-akunneri pingasut matuma siorna inuuimmini tunissutisierai.

Atuaqataasa Livap Mollyllu skuuisa asseqqissaavi, tunissutisiererusunnerpaasai. Aamma juullimut kissaatiginikuugaluarpai, arnaali taamani oqarpoq ukioq taanna tunissutissat akikitsut kisiisa akissaqartikkitik.

Sukkatseriarluni uniaaluit inaat pissillugu qarsuppaa. Nutsami qileqqasut erfallutik kiinnaminut anaarlunnerannit uluani talerperlarmi qasilliallaneg malugaa.

Tassa tamaana Lassemit isatsippoq.

Tamanna eqqaaginnarlugu timaa sukattutut ippoq isigaalu sukkatseqqipput.

Takorloorpaa maskiinaalluni.

Uummatini motoriusoq, niunilu unissanatik naassaangitsumik arpassinnaasut.

Itersakkoorpoq. Itersaq brændenældenik attoraanni uutitsisartunik naasoqarpoq. Aatsaat singernini qasillermata malugilerpaa uutitsisartulikkut ingerlalluni. Uneriarluni inneruulat immuusartaanik tanittariaqaraluarpai, soorlu anaanami taama ilitersuussimagaani.

Uniganili qulimini orpik uppisimasoq takugamiuk qummukarfigaa.

Qalipaa katagalersimagami qangalaarli tamaani uppisimasimassaaq.

Silje kigaallappoq. Pisulluni tikikkamiuk orpik attorppaa. Seqinermik kissalaarami allaanngilaq uumassusilik.

Sorlaasa ilaat siaarsimasoq tigoriarlugu qisummi maniilakulunnersaq tummarpaa. Majualerami niumi sajulaarnerat malugisinnaavaa.

Orpiup uppissimasup qaavanut pivoq. Isigisaq tamarmi orpippassuaavoq. Lasse takusinnaanngilaa. Immaqaana malinnissimanngitsoq?

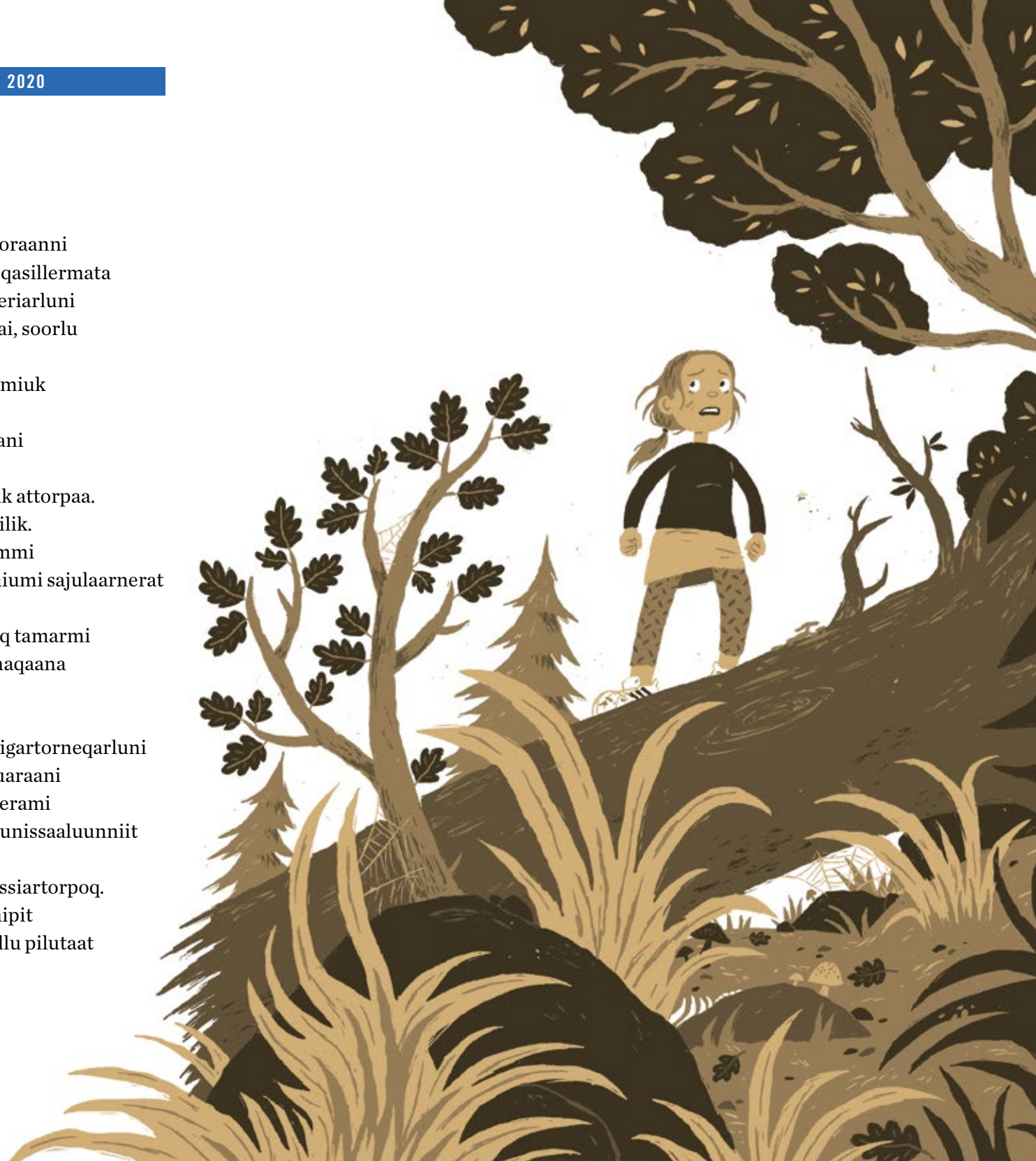
Mobilini nassarsimassagaluaramiuk.

Mobilini kanngugisaraluarpaa. Pisoqaavoq, kigartorneqarluni kusanaallunilu, anaanaatami pikoraa. Lassep illuaraani aasarsiortarfimmi nerriviup qaaniippoq. Qimaalerami tigusimassagaluarpaa. Pisut sukkangaarmata tigonissaaluunniit eqqaasimanngilaa.

Uninngaqaalaarpoq, anersaartorneralu eqqissiarporpoq. Seqernup kiinaa qinngorpaa, orpippassuarnilu nipit tusaasinnaalerpai. Timmiaaqqat qarlorput orpiillu pilutaat anorimit aalataarlutik.

“Silje!”

Tunua-tungaaniit suaartoqarpallappoq.

Tupannermik qerattaannaraluararluni aqqarpoq arpaqqilerlunilu. Uluua sivisuallaamik seqinermiissimasutut kissarullerpoq.

Siljep nalunngilaa orpippassuaqarfik angigaluaqaluni arlaatigut anillaffissaqartoq.

Siumut ingerlaannaraanni sissaq tikitassaavoq. Sissamiippoq pisiniarfeeraq sikuerniarfik. Ippassaq ippassaanilu tassani sikusipput. Pisiniarfeeqqami sulisoq arnaq assut inussiarnepoq. Anaanani attaviginiarlugu oqarpat qularnanngitsumik ikiussavaa.

Silje neriuppoq aqputaa kukkunagu arpalluni. Isigisaaq tamarmi assigiinnarmat nalunalaarpoq.

Tunummut qiviarami Lasse takunngilaa. Arpalluni angusinnaassanerpaani?

Saneqqamigut kakikkaalutsitsilerami sukkasuumik arpassinnaajunnaarpoq. Nuanniitsumik annernartoq, soorlu tassa najungasuinut kapputeqattaartoq.

Orpippassuit naqqa aamma ingerlaffiguminaappoq. Ilaa maavaarpoq ilaalu orpigaalunnik qisualunnillu naakkiuffissanik ulikkaarluni.

Orpissuarmut iigarluni anersaatoqqaalaarniarluni sikilluni assani niuminut pisillugit unippoq. Qernertuaqqat toorneeraasarpasuit isigilersuusivai. Taamaakkaluartoq arpalluni aallaqqippoq. Kakillaalutsitsigami sukkasuumik arpassinnaajunnaarpoq. Ilimanarporli sissaq qanillisimassagaa.

Qania panerpoq kinertutullu ililluni.

Taava qulimini orpiit nuunit nipimik tusaasaqalerpoq.

Qummut qiviarami timmiaq tingisoq takuaa. Taamaalisorlu isigaata illua naakkiuppoq.

Orlulluni uppikkiartornermini nillerpoq.

Tupiloornissaminut assani illersuutiginiarlugit piareeriarluarpai angumerinaguli. Orpippassuit naqqat tuffigalugu manngesaaq. Seeqqi tallualu nunamut torujussuarput. Tupiloornerminik imminut kiisoorami aassunnersuaq kisiat naavaa.

Anertikkarpoq tallunilu attoriarlugu assani takullugit.

Kilersimangilaq. Qiserpoq, qanimigut kilersimavoq. Annernaqaaq isinilu imerlaarsilersut malugisinnaavaa. Nunamut puppoq qinngamigullu qulliit kuulersut malugisinnaallugit.

Sunaana? Allaangilaq qisummut tummarpallak.

Niaqquni kiviimigamiuk Lassep skuui qaqortut kisiisa isigai.

Adidasit – piisa assingi.

Skuut qanilliarporput unillutillu. Saavanut unikkami sikippoq.

Siljep malugisinnaavaa timini qasukkartoq.

Iluoortumik timini maskinaatikkusukkaluarpaa. Taava eqqarsartariaqassanngikkaluarpoq misigissuseqaranilu.

”Silje, taamatut asuli qimaarrusaannartoqarneq ajorpoq!”

Arpassimanerminik anersaartorniapilooqaluni oqarniarsarluni oqarpallappoq. ”Paasisinnaaviuk annilaangaterujussuarimma? Haaj, qivialaanga! Ajunngilatit? Anniarisaqarpit?”

Ileqimisaartorpoq. Nikuinniaraluarami saperpaa.

Skuuata qilerutaa orpiup kanaartaanut naatissimavoq. Isikkani aalatillugu peeriarluarpaa.

”Sianigalutit,” Lasse oqarpoq isigaalu passutilerlugu. Suli nipaa allaavoq, kamappasikkunnaarsimavoq. Illuqqami torersaajumanngimmat kamalluni tujorminartumik nilliavoq. ”Qilerutaa kittoraqinavat. Isumaqarlunga skuutaatit nuannarigitit. Ilaa nalunngilat skuut taakku akisuujujut?”

Anngaanissaa kissaatigerpasillugu nakkuppaa.

Kisianni Siljep timaa aalariarsinnaanngitsutut ippoq. Skuumi qilerutaa kaanngartinniarsarigaa isigiinnarsinnaavaa. Aamma singernermi tallumilu qasilinnerat malugisimajunnaarpaa.

Massakkorpiaq ulussani talerperleq kisiat malugisimavaa.

Suli kissarpoq eqqumiillunilu.

Eqqumiitsumik pissusissamisunngitsutut malunnarluni.

”Tassa,” ikiorlugu ingitippaa. ”Naateqqajunnaarputit.”

Qilerutaa qilerpaa. Qilerussaannnginniassammat marloriarlugu qaleriinnik qilerpaa, allaanngilaq meeqqap mikisup skuui qilerai. ”Qujanaqaaq nassaarigakkit! Arlaannik susoqarsimagaluarpat ajoquserlutillu anaanavit iluartinnavianngikkaluarpaa. Qaagit, angerlarniarta, neriniassaagut.”

Tamatumuuna Silje anngasinnaavoq. Nikuippoq. Singenera annernalaarpoq, qujanartumik immannguaq.

”Pizzallissaanga?” aperivoq.

Skuuni ammut qiviarpai.

Talerpimmi qilerutaa ajortilaarsimavoq arpanneranillu tamarmik ippassimallutik. Nutaatut isikkoqarunnaarsimapput kusanaallisimallutillu.

Lassep tuimigut attoraani malugisinnaavaa.

”Silje?” oqarpoq. ”Tusaalaariassagimma.

Ajuusaartorujussuuvunga. Piaarinangaana taamaalisortunga, kingorna taamaalioqqinnavianngilanga. Anaanavit tusaraluaruniuk asuli isumaaluinnassaaq. Isumaqatigiissinnaagutta oqassanngitsutit, taava mobilimik nutaamik tunissagaluarpakkit.”

Kiisami skuuni nakkukkunnaarlugit Lasse qiviarpaa.

Takusinnaasoraa oqaatsini ilumoorukkai – piaarinani periartoorsimasooq.

Lassep isai tungujortuupput. Siullerpaamik ilassigamiuk eqqarsarnikuuvoq isai saamarpaluttuusut. Soorlu massakkut aamma taama isikkoqartut.

Aammami isatsinnera sakkortorujussuanngilaq. Allaammi immaqa tilluusarnaviannngilaq anaanaata aqagu tikikkuni takusinnaasaanik.

Silje itisuumik illumut anersaarpoq. Uummataa kassuppallaarunnaarpoq. Toqqusaavi parnussimasutut ikkunnaarput.

”Kisianni,” Lasse oqarpoq, ”neriorsortariaqarparma tulliani oqaatsikka naalassallugit. Taamaaliunngikkaangavit uumitsaattarakkit. Paasisinnaaviuk?”

Siljep suli nakkuppaa.

Mobilini illuaqqamiittoq eqqarsaatigaa. Igalartaq qupinikuvoq bacterialu ajortilernikuugami imaarutiinnartunngornikuulluni.

Sigguni kiivai.

Lassep tuiatigut naqilaariarlugu uluaa talerperleq tagiarpaa. Annernarsiallattoq malugisinnaavaa, taamaalisorlu soorlu aatsaat timini tamaat malugisimaqqileraa.

Naavi sukassimangaaramik soorlu assaat eqissimasut.

Illumut itisuumik anersaarpoq,

Suut tamarmik pissusissamisunngitsutut ipput.

Tunummut alloriarpoq. Lasse ungasillillugu. Lassep annuserluni nakkuppaa. Taliatigut tigoriaraluarppaa, Siljelli niui arpallutik aallarteqqereerput.

”SILJE!” tunuani suaarpallappoq.

Nipaa tupappasippoq kamappasillunilu.

Aammalorsuaq! Anersa taama pineqaqqilluni!

Taama eqqarsarnerata nutaanik nukissaqalerseqqippaa – timaa maskiinatut ilitillugu.

Lassep nipaa ungasilliartorpoq. Silje ingerlaannarpoq. Orpiit akornisigut sissap takusinnaalernissaata tungaanut arpappoq.

NAMMINEQ INUUNERA

ALLATTOQ: KATRINE BROCH HANSEN · ASSILIISOQ: EMMANUEL MUSERUKA
AAMMA HEIDI BREHM

Taarsiliivippoq. Tasiorlutik arpallutik aallarput. Suut tamaasa qimallugit illoqarfeeqqamit aallarput, narsaatit maniilakuluttut panertullu aqputigalugit – allamut pitsaanagerusumut.

Malinnaaniarsarinerani uummataa sakkortuumik kassuppoq. Qimaaqatigiinniarlutik isumaqatigiissimapput. Prellah angutaatinilu. Maanna tassa aallarput. Imminnut qungujupput, Prellalu sivisuumik misigisimanngisaminik pissangaammerpoq – arlaannik ajunngitsumik pisussaartoq malugisinnaavaa.

Inuuneq sussaajunnaarmat

Prellah 16-inik ukioqarpoq. Atuartuuvoq eqeersimaartoq oqaluffimmilu erinarsortartoq. Qungujulagaluqaqaluni qamuuna aliasuuteqarpoq. 13-inik ukioqarluni angajoqqaaveruppoq. Angutaa sivisuumik napparsimareerluni toquvoq. Angutaata toqunerata kingorna Prellah qatanngutaalu Joffrey, Nathan Gracelu atuarfimmi uniforminut, atuakkanut soraarummeernissamullu akissaarupput. Taamaammatt Prellah atuarunnaartariaqarsimavoq. ”Angerlarsimaannarpunga arlaannillu pilersaaruteqarnanga,” oqaluttuarpoq.

Klasselæreeriat Samuelip ilaqutariit atugaat qanorlu Prellah pikkunartorsiortigisoq nalunngilaa. Ernumavoq Prellallu atualeqqinnissaa sukataarutigalugu. Sivisuumik illoqarfeeqqami nivarsiaqqat atuarnissaat ilungersuutigisimavaa. Samuelip ikiuineratigut tapersersuineratigullu Prellah atualeqqippoq. Toqqissisimanerli sivikitsuinnaavoq. Angutaata toquneranit ukioq ataaseq qaangiummat arnaa kræfterluni toquvoq. Silarsuaa

PRELLAH

sequmippoq. Kisimiittutut isumaaruttutullu misigisimavoq. ”Imaarutivittutut misigisimavunga nalullugulu sussanerlunga. Sumi najugaqalissanersunga, imaluunniit qatanngutikkalu qanoq pissanersugut.”

Ilaquttat paatsiveerunnerlu

Anaanamik toqunera sioqqullugu ilaqutariit aanaminni aataminnilu illoqarfeqqami allami najugaqarsimagaluarpur. Angajoqqaavili tamarmik toqummata Prellah qatanngutaalu ilaqttaminnut assigiinngitsunut inissisorneqarput. Ugandami ilaqutariit imminnut atasuupput. Atsakkut, akkakkut, angakkut, ajakkut illoqakkullu pingaaruteqarput, tamarmillu imminnut isumagisarput – ingammik ilaqutariinni toqusoqartillugu. Prellah aanakkumini najugaqqaaraluarpoq. Piffissaq taanna sakkortoqaaq. Angajoqqaani qatanngutinilu maqaasisorujussuui. Aamma atuarfik sakkortuvoq. Prellah atuariartunngitsoortarpoq, ilinniartitsisuisalu Prellah ernumagigaluttuinnarpaat.

Prellap najugaqarfia eqqaani inersimasorpasuit atuarsinnaangillat. Atuarsimangillat atuarfeqarfillu sungiusimanagu. Taamaammat ilinniartitsisut meeqqat inuusuttullu atuarnerminnik ingerlatsinissaannut assut aalajangiisuusarput.

Meeqqat inuusuttullu amerlasuut atuartuungillat. Peqquasinaapput ilaqutariit akissaqannginnerat, niuarsiaqqat katiarnissartik pissutigalugu atuarunnaajaartarnerat imaluunniit atuarfiup ungasissumi inissisimanagera.

Kingorna Prellah atsaminut nuuppoq, pissutsilli pitsaanerulinngillat. ”Atsagalu isumaqatigiissinnaanngilagut. Atsama atuarnera akisugaa, atuarfik amigaatikkalu eqqartuleraangakkit isumalulertarpoq.” Taamaattumik Prellap atuarnerminut, atuarfimmi uniformiminut, atuakkanut misilitsinnissaminullu akissani nammineq isumagisariaqarsimavai aamma nerisaqarnissani.

Suut tamaasa qimallugit qimaaqisa!

”Sapilerpunga. Qatanngutikka najorunnaarpakka. Angajoqqaakka qimagupput, atsagalu isumaqatigiissinnaanngilagut. Eqqarsaatikka paatsiveqanngillat inuuneralu tukalluni. Suut tamaasa qimakku-sulerpakka. Taava angutaatigalu isumaqatigiippugut qimaassalluta. Tassa uagut ajornartorsiutiniit aniguniarfipput.”

ANGAJULLIIT · INUUP ALLAATIGINEQARNERA: NAMMINEQ INUUNERA

ingerlalluarnissani qinnutigisarpaa. Pitsaasumik suliffeqalernissani angisuumillu illoqalernissani takorloortarpei qatannutini illoqarfeeqqamut angerlaqqinniassammata. Kingullermik takuneranniit ukiut marlungulerput, assullu maqaasivai. Prellah ikinngutinilu unnukkut aamma atuarfimmittarput. Illoqarfeeqqami atuarfik kisimi solcelleqarami qulleqarpoq ilinniagassalerigaangamik atortagaannik. Ukiut kingulliit marluk anigoqqarluinnarpei, misigisimasaasali ilinniagaqarnissamik angusaqarusulersippaat. Prellap ikinngutaasa arlallit atuarfik naammassipallakusuppaat katinniassagamik ilaqutaqalerlutillu. Prellali taamaakkusunngilaq. Ilinniagassami suliarineranni aqusaarsimasani eqqarsaatigai. Atsamini najugaqarsimanini qimaagaluarsimaninilu eqqarsaatigai. ”Taamani siumut eqqarsarpallaarneq ajorpunga. Suullu taamaasa qimakkusuleraluarlugit,” eqqarsaateqarpasilluni oqaluttuani naavaa.

Sapaatikkut Prellah naalagiartarpoq. Ikinngutinilu naalagiarnermi tumerparpaartuusarput.

Samuelip ingerlaannaq tusarpaa Prellah angutaatinilu qimaasimasut. Atuarfiup ujaasineq aallartippaa, Prellah aqaguani nassaarineqarpoq. Angutaataa arpalluni qimaavoq, atuarfiulli Prellah illoqarfeeqqamut, ilaquuttaminut atuarfimminnullu uteqqinnissaanut akuersitippaa. Angutaatini kingullermik tusarpaa Congomukarsimasoq tassanilu najugaqalerluni.

Prellah illoqqaminut nulianullu nuunnissaminut akuerisaavoq. Qujanartumik ataatsimoorluarsinnaapput taakkulu sapinngisaminnik Prellah ikiorniarsaraat.

Anaana kissaata

Prellap anaanani ataatanilu maqaasivai. Eqqarsaatigisarpaa napparsimasunik paarsisup pikkorissup annaassimasinnaagaluarnerai. ”Anaana toqutinnani oqarfigivaanga ilinniagaqassasunga. Tamanna eqquutikkusuppara.” Prellah napparsimasunik paarsisunngorusuppoq. Sapaammi naalagiaraangami atuarfimmi

Unnuit tamaasa Prellah atuaqatinilu arlallit atuarfimmi naapittarput. Ikioqatigiillutik ilinniagassalerisarput misilitsinnissaminnullu piareersartarlutik. Pimoorullugu ilinniakkerisarput – oqalorujournissaminnullu piffissaqarneq ajorlutik.

Filmit assillu
takukkit
[heleverdeniskole.dk/
prellah](http://heleverdeniskole.dk/prellah)

GUUTI IKIORTIGALUGU

ALLATTOQ: HEIDI BREHM · ASSIT: EMMANUEL MUSERUKA AAMMA HEIDI BREHM

“Pikitsitsisut! Pikitsitsisut aggerput!” Ulloq allatulli nalinginnaasumik aallartippoq. Innocent 16-inik ukiulik atuarpoq. Akunnerit siullit marluk matematikkerput. Kiisami anitsiarput. Innocenti ikinngutinilu arlallit oqaluuterujuuleruttortut atuarfiup silataani uivertoqarpalulerpoq. Innocentip nalunngilaa pikitsitsisut atuarfiit illoqarfeeqqallu saassuttaraat. Taamaakkaluartoq sinnattuinnartut misiginarpoq. Eqqarsariaqqaarani arpalluni aallarpoq.

Ersisorujussuuvoq. Illoqarfeeraq aqquasaareersimaneraat eqqarsaatigaa. Ungasianiilli taamaattoqarsimasoq takusinnaavaa. Inoqaavinnngilaq. Illuaqqat silataanni sanertoqannngilaq. Ikumatitanik pujortoqannngilaq. Arnantik nerisassiortoqannngilaq. Narsaatit inoqannngillat. Suna tamarmi nipaappoq inoqaranilu.

Innocenti orpigaaluit akornannut toqqorpoq illoqarfeerarlu isigalugu. Nalunngereeraluarpaat pikitsitsisut illoqarfeeqqameereersimasut. Taamaakkaluartoq issiaqqaarpoq. Neriukkalarpoq, neriungaalarpoq anaanani illuaqqap isaariaanit puttutissasoq. Neriukkalarpoq suna tamarmi sinnattupalaaginnaasoq. Eqqarsaaterpassuit sarsuapput. Anaanaa ataataalu sulii uumanerpat? Naak qatanngutai? Kiserngorutivinnerpa? Susoqannngilaq. Nalunngilaali ingerlaqqittariaqarluni.

PIVIUSUT: 2013-imili Ugandap nunami saniliani Sydsudanimi innuttaasut imminnut sorsuutilerput. Naalagaaffiup sakkutuui pikitsitsisoqatigiikkuutaallu nunami pissaanermik tigungminninnissaq sorsuutigilerpaat. Sorsuunnermut assigiinngitsut kaputartuunneqarput, tassanilu aamma ilaallutik inuiaqatigiinni inuiaat assigiinngitsukkaat pisuussutinut – soorlu nunamut uuliamullu – piginnittuunissaat. Akerleriit tamarmik 2013-imili inuinnarnut saassussisarsimapput. Ugandamut qimaanikut sorsuuttut pikitsitsisunik taasarpaat – apeqqutaatinagu naalakkersuisut sakkutoorineraat pikitsitseqatigiilluunniit sorliit ilaginerat.

INNOCENT

Ilaqutariinnut ikiuutit

Innocent ilaquutaalu ukiut marlungajaat Ugandamiissimalerput. Tamaaniinnini sungiutilerpaa. Ullut tamaasa Guutimut qujasarpoq. Ilaquttanilu tamarmik annassimanertik pilluaatigigaluaqalugu inuunera oqitsuinnaangilaq. Qimaanini Sydsudanimiillu eqqaamasani qamuuna ikilersorneqaatigisimaqai.

Angajoqqaavi sakkortunaarsinerupput. Sungiussisinnaanngillat. Suliassaqarpallaanngillat. Ullup annersaa nunamineq Ugandamut pigamik pisartik passuttarpaat. Innocentip nalunngilaa siunissamut pilersarusiornissaq taakkununnga ajornassaqisoq. Isaanni

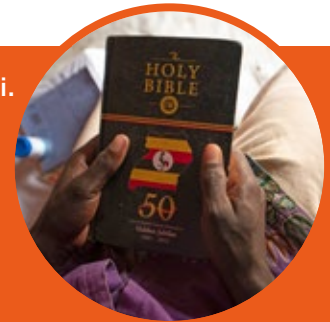
Ilaqutariit Ugandamut pigamik nunamineq pisartik naatitsiffigisarpaat.

Innocent ulluni arlalinni nunakkut aqcutigineqarsinnaarpianngitsukkut ingerlavoq. Ilaanneeriarluni allat pisullutik ingerlasut takusarpai. Tamarmik Ugandaliartut. Nunamut isumannaatsumut ingerlaartut. Innocentip atuarfimmi uniformini atorpai. Nassataqanngilaq. Unnuakkut silami sinittarpoq. Ullut siulliit marlussuit nerisaqanngilaq. Qujanartumik nuna mangolinnik orpilik aqqusaarppaa. Mangonik katersivoq nerillugillu. Isseqarluarput nukissaninnarlutillu.

Kiisami apuuteqaaq

Qimaasunik tikittunik tigooraavimmut pigami eqqarsaataa ataa-siinnaavoq. Inuppasuit kiinaat ilisarnarnersut misissupallappai. Ilaanni ilisarisaqartarpoq. Illoqarfeerarmioqatini atuarfeqatinilu. Taava ilaquttani takoriasaarpai. Pilluarnerujussuup aqqusaarmani qullii kuulerput. Innocenti anaanami tungaanut ingerlaatigaluni Guutimut qujavoq. Qularinngilaa ilaquttanilu kiap paarisimagaatik. Innocent, arnaa, angutaa nukaalu marluk Solomon Tabantevitilu qimaasunut tigooraaviup eqqaani ulluni tallimani utaqqipput. Nalunaarsorneqarput Palabekimilu nunaminissaminnik tunineqarlutik. Ugandamilu inuunermik nutaamik aallartissutissaminnik nerisassanik atortussanillu aamma tunisipput.

Innocentip nammineq ilaqutariit illuarai sanasimavai. Nammineq illuaraqarpoq. Kulturianni ileqquvoq nukappiaqqat 13-inik ukioqaleraangamik namminneq illuarassaminnik sanasarnerat. Nammineq illuaraqarnek inersimasunngornermut ersiutaavoq. Innocenti illuaqqamini biibilimik atuarujoorluni eqqissisimaartarpoq.

Sannavimmi sanasut namminneq
piumassutsiminnik nukappiaqqat
sanannaannik ilinniartittarpaat.
Nerrivik sisamanik issiavittalik
150.000 shillingit miss.
akilerlugu tunineqarsinnaavoq.
Qisunnut aningaasartuutit
ilanngaatigalugit taakku
Innocentimut 143 kr. miss.
iluanaarutaasarpur.

ANGAJULLIIT · INUUP ALLAATIGINEQARNERA: GUUTI IKIORTIGALUGU

qimmassaatisarpai. Inuuneq unamminartoqarpallaaleraangat
oqaluffimmi ataatsimoorneq tuppallersaataasarpog. Ilagiinni
inuusuttunut siulersuisuugami inuusuttut allat ikiortarpai. Arlaannik
unamminartorsioraangamik oqaloqatigiartorlugu ornittarpaat.
“Akissutissat biibilimiippur,” Innocent oqarpoq.

Siunnissamut neriut

Innocent siunissami takorluugaqarpoq. Inuiaqatini Sydsudanimut
uterniassammata nunamini eqqissinissaq anguniarlugu suleqataaru-
suppoq. “Isumakkeerfigeqatigiinneq ilikkartariaqarparput.
Ilumoortumik isumakkeerfigeqatigiinneq ilikkannikkutsigu
eqqissilluta inooqatigiissinnaanngilagut,” Innocent oqarpoq. Guuti
ikiortigalugu pisimasuunikut iperarnikuuai. Imaanngilaq puiorai.
Aamma imaanngilaq oqitsuinnaasoq. Tamannali Innocentimut
isumaqarpoq siunissamut qaamasumik eqqarsaateqarsinnaanermik.

aliasunneq takusinnaavaa. Ilungersuuteqarpallaaleraangamik
imigassartorsimanerat malugisarpaa naamasarlugulu. Palabeki-
miittorpassuit allat assigalugit eqqaamasatik qimarratiginiarsaraat.
Innocentip paasisinnaavai, taamaattarneralli nuannarinngeqaa.
“Aanaanaga ataatagaluu nuannaanngikkaangata aliasuutigisarpa.”

Qatanngutigiiinni angajullersaagami aningaasarsiornissaq
akisussaaffigaa annertoog. Palabekimi pequsiorneq ilinniarnikuuaa.
Arfininngornermi atuannngikkaangami sannaveeqqamiittarpoq.
Innocentip tunisassaminik nerriviliorneq issiaviliorneerlu
ilikkarnikuuaa. Taamaalliluni ilaqutariit aningaasaqarnerannut
tapertaasarpog. Tunisassaminik issiavittalimmik nerrivilioraangami
tulluusimaartarpoq.

Guutip najortuaannarpaannga

Innocent Guuti upperisanilu ataqqisorujussuai. Guutip inuunera
annaappaa Guutilu ikiortigalugu inuunini ingerlallugu. Unnuit
tamaasa innannginnermini biibilimi atuartarpoq. Sapaatikkut
naalagiartarpoq oqaluffimmilu erinarsoqatigiinnut ilaasarluni.
Sapaatip-akunnerata ingerlanerani ilagiit inuusuttortaalu naapittar-
put. Sapaatikkut erinarsugassatik sungiusartarpaat, aammali
oqalorujornissaminnut piffissaqartarput.

Innocent oqaluffimmiikkaangami qasuersaartarpoq eqqissisarlanilu.
Oqaluffik aamma inuusuttoqatit ataatsimooqatigineri

Filmit assillu
takukkit
[heleverdeniskole.dk/
innocent](http://heleverdeniskole.dk/innocent)

NUNARSUARMUT ANGUNIAKKAGUT – UAGUT SIUNISSARPUP

Nunat tamalaat anguniagaat 17-iupput, 2030 nallertinnagu nunarsuarmut unamminarnerpaat anigornissaannut iluaqutit ilassa. Nunat anguniagaat ilaatigut imaqqarpup nunarsuarmik naligiiffiunerusumik meeqqat inuusuttullu tamarmik ilinniagaqarnissamik periarfissaqarfigisaat.

Taamaalillutik nunat tamalaatanguniagaat inuit nunarsuullu ataavartumik ineriartornissaannut tikkuussisuupput. Uani atuarsinnaavasi Aarhusimi Skt. Knuds Skolemi atuartut nunat anguniagaat 4 aamma 10 oqallisigigaat.

SKT. KNUDS SKOLE: Nunarsuaq inuusuttunut tusaaniartunik politikerilik inooqataaffigerusupparput

Sofia, Agnete, Emil, Carolene, Rasmus aamma Ashur Aarhusimi Skt. Knuds Skolemi 9. klassimi atuartuupput.

Nunat anguniagaat pingaartut isigaasigit?

Aap, Skt. Knuds Skolemi atuartut ataatsikkut akippup. Nunat tamalaat anguniagaat pingaartuupput. ”Torraaqaq nunat tamalaat anguniagaannut aamma politikikkut oqallinnernut annertuunut atatillugu inuusuttut ukkatarineqalernikuunerat. Torraaqaq uagut inuusuttut siunissamut kissaatigut inuit tusarusummatigit. Misiginarluni tusaaniarneqarluni,” Carolene oqarpoq.

Nunat anguniagaanni sorleq soqutigintinneruisiuk?

”Uagut silap pissusaa oqallisiginerpaasarpup. Silap pissusaanut atatillugu suliniuteqartup svenskip Greta Thunbergip tusagassiutini sammeneqarnerujussua torraaqaq. Taanna attaveqaatini amerlaqaluta malinnaavigaarput,” Agnete pikkusulluni oqaluttuarpoq. ”Kisianni ilinniartitaaneq naligiinnissarlu aamma pingaaruteqaqaat. Maani uagut akeqanngitsumik ilinniarsinnaavugut, nunarsuulli ilaani taamaangilaq. Taassuma niviarsiaqqap ilinniarnissamik piginnaatitaaffeqarnermik suliniuteqartup – Malala Yousafzaip takutippaa nunarsuup ilaani tamanna anguniarlugu ilungersuuteqartoqartoq,” Sofia nassuiaavoq.

Skt. Knuds Skolemi atuartunut pingaaruteqaqaq nunarsuarmut unamminartut pillugit oqallittoqartillugu inuusuttut tusaaneqartarnissaat. Tassami politikikkut pingaarutilinnik oqallittoqartillugu inuusuttut isumaannik tusaasaqarsinnaanerup atuartut politikikkut oqallinnernut malinnaalersittarpaat tarrarsorsinnaalersittarlugillu.

Anguniakkat qanoq angulluarnersinnaavagut?

”Politikerit paasisariaqarpaat nunarsuarmut unamminartut qaangeriarnissaannut ilinniartitaaneq aqutissaasoq. Ilinniartitaanerup qulakkeertarpaa inuusuttut piginnaasaqalertarnerput, taamaalilluta nunarsuup allanngortinnissaanut akuusinnaalersilluta,” Sofia naggasiivoq.

4 ILINIAGARNEQ
PITSAASQO10 ASSIGINNGISSUSEQ
ANNIKLISARUK

Nunat tamalaat anguniagaannik
paasisaqarnerusinnaavusi uani
heleverdeniskole.dk/verdensmaalene

AVANNAA KUJATAALU

ALLATTOQ: PETER KROGHOLM · ASSILIARTAI: TOM KRISTENSEN

Sisamangornermi ualikkut seqinnarissuugaa sakkutooqatigiit sangajoqqaakka toquppaat. Nalunngilarput aggeqqilersut, ataatagali pisarnermisut qimaajumannilaq. Angerlarsimavugut. Angerlarsimaffimminit ersititaalluni qimaasoq sumik angussaqaassagami?

Sakkutooqatigiit nerisassarsiorlutik takkuttarput. Ataataga pisarnermisut nerisassanik katersuinermik aaqqissuipallappoq. Inuit pinngitsoorsinnaasatik amerlanngitsunnguugaluartut tunniuppaat. Manna tikillugu naammagalugit tigusarpaat.

Illoqarfiup qeqqani ataatama sakkutooqatigiit naalagaa naapippaa. Inuit tassani katersuupput. Ataataga oqalulluni aallartittorlu seqqorpallak anaanamalu nillerpallannera tusaavakka.

Sakkutooqatigiit inuit paatsiveerullutik sumut tamaanga qimarrattut tungaannut seqqortaalerput. Sakkutooqatigiit inuusuttuarartaasa ilai ilisaraakka. Sorsunneq sioqqullugu iligalugit arsaqatigisarnikuuakka. Maanna taakku soqutigittaaqalutik ikiaroorntumillu sunnertisimaqalutik inuit allat nalunngisama tungaannut aallaarsarinnipput.

Seqqortaarpaluup akornanni anaanama nipaa tusaavara maleqqulluni suaartarpaluttoq. Iluatsitsilluta aqqusineeqqamut anillakaakkatta illutsinnut apuuppugut. Tuaviinnaq tigooraapallariarluni nammattakkannut ikivai illullu tunuani matukkut ajattaasaannarlunga anisillunga. Arpaannaq sinittarfimmukarpoq, uterpoq ataatama passimmiua nalunaaqutaaraq nassarlugu assannullu eqitsillugu. Taamaalisorlu biilit qorsuit tikiupput.

”Una tigujuk. Aatavit piginikuuaa. Ataatavit illit pissagit kissaatigissagaluarpaa. Susoqaraluarpallunniit aamma qanorluunniit tusaasaqaraluaruit arpaannassaatit. Neriorsunnga taamaaliussallutit. Asavakkit,” isussuppoq iseramilu matu matullugu.

Qimaaneq sapilerpunga. Taqissorlunga illup teqeqquanukarpunga tassangaanniit isaariaqarfik takusinnaagakku. Anaanaga isaarissami nikorfavoq sakkutooqatigiillu naalagaat annulluni nakkullugu. Sakkutooqatigiit naalagaat ilisaraara – ukiut tallimat matuma siorna illutta qaava taarserneqarmat sanasut ilaat.

Eqqissisimasumik anaanannut oqaluppoq. Oqaluffigivaa isumatusaartariaqartoq sumiinnarsungalu oqarluni. Oqaloqatigiinnarniaramingagooq anaanaga ernumassutissaqanngilaq. Ataataninngooq isumatorpasinnerugama qularinngilaa periarfissinneqaruma inuit pitsaasut iligalugit sorsukkusussasunga.

”Ilaa ernivit ingerlalluarnissaa kissaatigaat?” Qungujupalaarluni oqarpoq.

”Ernera iluatsissaqqaarpoq. Nassaarinavianngilat. Illit ajunngitsuuneraruit taava neriuppunga ernerma ajortut iligilissagai,” anaanaga nipikitsumik oqarpoq.

”Takuat, illit uittulli sianiitsigaatit uteriitsigalutillu. Sorsunneq aallartimmat sorsoqataanianngilasi, ajorsartoqarmallu qimaajumanasi. Uanga aamma anguniagaqarpunga. Illit ajunngitsutut isigisat uppeeraat. Kisianniuna ilaanni kukkusoqartartoq. Tamannalu naleqarpoq. Naleqartuaannarpoq,” soqutigittaalluni oqarpoq.

Sakkutuut pingasut ilagisani usserarpai. Ataatsip kiinaatigut tillummagu illapilupput. Taava kalillugu biilinukaappaat.

Uanga arpappunga.

Naluara qanoq sivistigisumik arpannerlunga, anersaatorniarlungali unikkallartariaqalerpunga. Narsaammi karrit akornannut nallarpunga. Avatangiisinnut tamanut toqqorlunga qilak kisiat nakkuppara. Nuiaq ataasinnguaq aalajangersimasumik ornitaqarani ingerlaarujoorpoq.

Ornitaq. Ornitaqartariaqarpunga. Sumunnassanerlunga nalunngittariaqarpara. Aamma sumunnassanngilluinnarnerlunga. Taamaattoqanngippat annannavianngilanga. Nalunngilara killeqarfiup kujataani sorsuttoqanngitsoq. Kujataali suatungaaniippa?

Pujorsiutiga kaasarfimmiorisarnikuugaluarpara, mobilinulli attaviit ukiuni arlalinni atorsinnaanngimmata inuit

mobilitik nassassaarnikuuaat. Allamik iliuuserisinnaasannik eqqarsaraluarpunga. Qaasuitsup ulloriaa! Avannaa sumiinnarsaq paasisuugukku kujataa sumiinnarsaq paasisagaluarpara. Maanili taarsinissaa utaqqisinnaanerpara? Naagga, ingerlaqqittariaqarpunga. Aammami naluara qaasuitsup ulloriaa ulloriarpassuarnit allanit immikkoortissinnaanerlugu.

Orsuaasat uniaaluillu inaat takorluulerpakka. Uumassusilerinermi ilinniartitsisutoqannguama ilinniartinnikuuaanga qanoq ililluni pujorsiut atornagu nunarsuup sammivia paasiarneqarsinnaanarsaq. Assersuutigalugu orsuaasat orpiup suani naasimanerisigut aamma uniaaluit sumi iniliorsimanerisigut takuneqarsinnaavoq. Narsaammili karrinik naatitsivimmi orpeqaranilu uniaaluit ineqanngilaq. Aatamali nalunaaqutaaraa eqqariasaarpara. Nalunaaqutaaraavoq pisoqaq tikkuutilik, taamaattoq atorlugu kujataa sumiinnarsaq paasisinnaavara.

Tiguara. Pissusissamisut ingerlavoq. Tallimanngorpoq. Tikkuutaa naanneq seqinermut naleqqiuppara. Taava takorloorpara naannerup 12-illu akornanni titarneq narlusooq.

Tassa kujataa – annaffissara.

Taamanili ukioq ataaseq ingerlareerpoq. Aniguivunga. Tysklandimi qallunaat ikinnerussuteqarlutik nunaannut.

Illoqarfeeqqami Lyksborgimi najugaqarpunga, aappariinni utoqqarni. Taakku qimaasut najugaqarfiannit Flensborgip avatinnguaniittumit qaammataluit najugaqareersunga imminnukaappaanga. Taakkunaniilluni ajunngilaq tyskisullu oqallorissivunga.

Qimaasut najugaqarfianniit ajunnginneruvoq. Qimaasut najugaqarfianni ullaakkut iteraangama nalusarnikuuara ulloq anigorumaarnerlugu. Unnuakkut sinissimagaangama, tassami kammattut, oqimangernerit pigaartullu seqqorpallattarnerisa sininngitsoortingajattarmanga. Ullut tamaasa nerisassat imigassarlu pissarsiariniapiluugassaasarpur. Aallaqqaataani malittarisassat sungiussassallu sungiutinngikkallarakit ullut arlallit nerisaqarneq ajorpunga.

Najugaqarfimmit nuussinnaallunga paasigakku pilluaqaanga. Angajoqqaakka takoqqinngisaannartussaavakka, mannali ingerlariaqqinnissama tungaanut najugarissallugu pitsaasuuvuq.

Sissamiit Danmark takusinnaavara. Suli sorsunneq ingerlavoq. Nutaarsiassanit tusartuarparput inuinnaat toqorarneqartartut. Sakkutooqatigiit arlaannaalluunniit kisimiillutik ajugaasinnaanngillat, taamaammatt inuit qunusaarlugit ilissarsiarisarpaat.

Anaanaga ataatagalu maqaasivakka. Toqutsisui kamaateqaakka. Tassa inuunera. Ulloq naallugu. Maqaasineq kamannerlu. Taamaallaat atuaraangama allaasarpog. Tassani akunnialunni eqqissisarpunga. Tassani qarasara allamik suliaqarsinnaalertarpoq – ilinniarnissamut.

Uuminnga allannissamut.

”Naammassingajalerpisi?” ilnniartitsisorput aperivoq qiviarlungalu.

”Avannaa, illummi, suna allappiuk?”

”Taamani Odensep-sakkutooqatigiivisa angajoqqaakka toqummassuk. Maanga qimaanera ilanngullugu.”

”Aamma tassunga tunngasumik allaqippit?”

”Aap – tassunga tunngasumik allaqippunga,” nipikitsuliorpunga.

”Aap, tassami, arlaatigut aniatittariaqarakkit. Guuti qutsavigiinnassavarput annassimagavit. Ilaa?”

”Naamik!”

”Qanoq isumaqarlutit taama oqarpit?” ilnniartitsisora paatsuungalluni aperivoq.

”Guutimut qujanngilanga. Soormi aamma qujassaanga?”

Ilnniartitsisora oqarpoq Guutip annatsikkaanga. Guutip isumassuineratigut annattunga Tysklandimullu pillunga. Guutip isumassuineratigut ilaqtariinni pitsaasuni illoqarfimmi eqqissimasumi najugaqartunga.

”Guuti tamakkununnga qanoq iliuseqarami?” aperivunga.

”Guutip suut tamaasa isumagisarpai. Guuti sumi tamaaniippoq. Sunaluunniit Guutip piumasarinngisaa pineq ajorpoq.”

”Sooq taava sorsunneq aallartippaa?” aperivunga.

”Sorsunneq aallartissimanngitsuuppagu angajoqqaakka toqusimassanngikkaluarput uangalu maaniissimanaviannngikkaluarpunga. Aamma sooruna sorsunneq unitsiinnarsimanngikkaa?”

”Tassami ilaa,.. sorsunermik aallartitsisoq Guutiunngilaq ...” ilnniartitsisora nassuiaaniarsarivoq.

”Soormiuna pitikkaa? Sunaluunniit Guutip piumasarinngisaa pineq ajorpoq!”

Tamanna ilnniartitsisuma akisinnaanngilaa. Guutimmi pilersaarutai soorunami ilisimaneq ajorpagut, oqarpoq. Apererusukkaluarpunga qanoq ililluta paasisinnaaneripput annannissara Guutip piumasarisimaneraa, oqaaseqanngiinnarpungali.

Paasisinnaanngilara Guuti oqallisigalugu sumut iluaqutaanersoq. Upperisaaq pisuulluni sorsunneq aallartippoq. Taamaamat upperisap

sorsunneq unitsissinnaanngilaa. Muslimit qangali Danmarkimit qimaatitaapput. Taamaakkaluartoq sulii sorsuuttoqarpoq. Kristumiut kristumiunut allanut. Takornartanik nungusaasut takornartaaneraallutik taaguineq ajortunut. Kisianni sorsunneq tamakkununga tunngajunnaarnikuugunarpoq.

Atuarfimmit soraarpugut. Adam ikinngutiginerpaasara ingerlaqatigaara. Sissamut nalugiarniarpugut. Sissamiit Danmark takusinnaavara.

Kialuunniit nunatsinni sorsuttoqarumaarnera upperisimanngisaannarpaa.

Maannali kingusinaareerpugut.

Siullermik naqiternera

© Alinea, Oxfam IBIS aamma Red Barnet

ISBN: 978-87-585-1196-2

Rebekka Bach, Dorthe Nielsen aamma Alexander Bach
oqaaseqaatissinnut kukkunerisniinnullu qujanaq.

Qujanaq Hempel Fondenimut LæseRaketten 2020-p saqqum-
mersinneranut naqiternanullu aningaasatigut tapiinissinnut.

AtuaRaket 2020-p imai Oxfam IBISip, Red Barnetip Alineallu akisussaaffigaat taamaalillutillu tunisisut aningaasaliisullu isumaannik takutitsisuunatik.

Aaqqissuisoq

Heidi Brehm

Assit

Emmanuel Museruka, Heidi Brehm, Katrine Broch Hansen
aamma Signe Kold
Saqqaaani asseq: Emmanuel Museruka

Oqaluttualiatut allatat

Atuakkiortut: Marie Duedahl, Caroline Ørsum aamma
Peter Krogholm
Titartaasut: Jørn Villumsen, Thomas Hjorthaab aamma
Tom Kristensen

Iiusaata aaqqissuunera

Peter Waldorph / peterwaldorph.dk

Naqinnera

Specialtrykkeriet Arco A/S

Kalaallisuunngortitsisoq

Kathrine Knudsen Broberg
Kalaallisuuani kukkunerisuisoq
Sófiárak Tobiassen

Nassiussuisoq

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik
Kissarneqqortuunnguaq 20
Postboks 1610
3900 Nuuk
ILA@nanoq.gl

Nittartakkami
atuakkami atuakkiortut
titartaasullu
paasisaqarfigineru-
sinnaavasi

JOSHUA

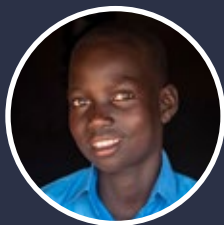
UKIOQ MANNA ATUARAKETIP AFRIKAP KANGIANUT UGANDALIAATISSAVAASI

Uganda nunaavoq sorpassuartigut assigiingisitaarfiusoq. Pisuut piitsullu nikingaqaat. Ilaqtariippassuit ullormut inuussutissaqarniarlutik meeqqatillu atuartinniarlugit ilungersorput. Peqatigisaanillu nunap killeqarfini ammarpai qimaasullu millioninit amerlanerusut nunamit saniliminit Sydsudanimit tikilluaqqullugit.

NYIRAMBERE

AtuaRaketimi ilaatigut Joshua atuarniassagami anaanani ataatanilu qimallugit nuuttariaqarsimasoq tusassavarsi, Nyiramberelu ilaqttani ikiorniarlugit narsaatini suleruluttoq. Aamma meeqqat Sydsudanimit sorsuffimmit qimaasimasut tusagaqarfigissavasi. Nunap avannaa tungaani qimaasunut najugaqarfimmi Palabekimiippoq Esther. Atuaangami qimaanerminnit eqqaamasani sakkortuut angajoqqaaminillu maqaasinini puigorallartarpai. Meeqqat AtuaRaketimiittut inuunerat allaanerujussuuvoq. Taamaakkaluartoq siunissamut takorluukkassinut neriuutissinnullu eqqarsaataat assigingusorujussuupput.

ESTHER

AtuaRaket titartaasartut atuakkiortullu ukiup AtuaRaketianut immikkut suliarisimasaannik kusanartunik titartagartaqarpoq nutaanillu oqaluttualianik imaqarluni. Nutaartatut ilanggunneqarput atuartut nunat tamalaat anguniagaat pillugit isummersuutaat.

BUSINGE

Neriuppugut atuagaq eqqarsalersitsilluni atuartitsinermut isumassarsiorfiussasoq angerlarsimaffimilu oqallisaalluarluni.

AtuaRaket 2020 atuarluariusiuk.